



Naša zajednica

Bilten Zajednice opština Crne Gore - broj 24 - Jul 2018

- str. 4 - Upravni odbor Zajednice opština izabrao predsjednika
- str. 5 - Intervju sa Veselinom Grbovićem, predsjednikom Upravnog odbora Zajednice opština i predsjednikom Opštine Nikšić
- str. 10 - Utvrđeni novi modeli opštinskih akata



Sadržaj

Uvodno obraćanje	3
Upravni odbor Zajednice opština izabrao predsjednika	4
Intervju sa Veselinom Grbovićem, predsjednikom Upravnog odbora Zajednice opština i predsjednikom Opštine Nikšić	5
Utvrdjeni novi modeli opštinskih akata	10
Plan optimizacije javne uprave u Crnoj Gori	11
Održana VI sjednica Savjeta za obuku u lokalnoj samoupravi	12
Promocija ljudskih prava na lokalnom i regionalnom nivou u fokusu sjednice Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Savjeta Evrope	13
Generalna Skupština NALAS-a i Regionalna konferencija o socijalnoj inkluziji i (re)integraciji kroz održive razvojne ciljeve	13
Deseta sjednica Zajedničkog savjetodavnog odbora između Komiteta regiona EU i Crne Gore	14
Dan proširenja Komiteta regiona EU	15
Javne debate o legalizaciji bespravnih objekata	16
Inicijativa za izmjenu Zakona o lokalnim komunalnim taksama	17
Usaglašenost odluka o naknadama za korišćenje opštinskih puteva sa Zakonom o putevima	18
Inicijativa za izmjenu zakonodavnog okvira u oblasti oporezivanja nepokretnosti	20
Inicijativa za izmjenu IOPPD obrasca	22
Nabavka jedinstvenog softvera za administriranje lokalnih javnih prihoda	22
Radni sastanci povodom implementacije Zakona o turizmu i ugostiteljstvu	23
Ministarstvo javne uprave prihvatilo Inicijativu Zajednice opština za izmjene i dopune Zakona o komunalnoj policiji	24
Mišljenje na Predlog Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu	24
Profesionalno usavršavanje lokalnih službenika i namještenika	25
Obuke „Bespovratna sredstva za opštinske razvojne projekte“	25
Ka unapređenju položaja i zaštitu od diskriminacije lica sa invaliditetom	26

Izdavač je isključivo odgovoran za informacije koje se nalaze u publikaciji.

Zajednica opština Crne Gore, Avda Međedovića 138, Podgorica,

tel: 020/675-244, 020/674-641

e-mail: uom@t-com.me, www.uom.me.

Glavni i odgovorni urednik: Refik Bojadžić

Članovi redakcije: Vanja Starovlah, Žana Đukić i Ivana Nedović

Grafička obrada i štampa: Studio Mouse - Podgorica

Cilj časopisa „Naša zajednica“, koji izlazi tromjesečno, jeste informisanje javnosti o aktivnostima Zajednice opština Crne Gore, kao i o dešavanjima u gradovima i opštinama u Crnoj Gori. Pozivamo vas na saradnju, uvjereni da ćemo uz vašu pomoć obogatiti sadržaj časopisa, koji će kao takav biti od još većeg značaja za unapređenje lokalne samouprave u našoj zemlji.

Uvaženi čitaoci, vaša pisma, reakcije i sugestije biće nam od velikog značaja. E-mail adresa na koju možete da nam pišete je uom@t-com.me, sa naznakom: časopis „Naša zajednica“, ili poštom na adresu Avda Međedovića 138, Podgorica.

Uvodno obraćanje



Brojni problemi u funkcionisanju jedinica lokalne samouprave u prethodnom periodu, nastali kao posljedica nedostataka u zakonodavnom okviru kojim se uređuje sistem lokalne samouprave i kontinuirano ukazivanje Zajednice opština na potrebu da se Zakon o lokalnoj samoupravi unaprijedi, konačno su rezultirali donošenjem novog Zakona o lokalnoj samoupravi krajem 2017. godine.

Zakon je u primjeni od 18. januara tekuće godine, izuzimajući jedan broj odredaba Zakona, čija primjena je počela od 01. jula, od kada se primjenjuje i novi Zakon o državnim službenicima i namještenicima.

Brojni nedostaci ranijeg Zakona koji su kroz njegovu primjenu u praksi prepoznati kao problem za rad i funkcionisanje opština, otklonjeni su kroz adekvatna rješenja utvrđena u novom Zakonu, čime su stvorene zakonske pretpostavke za unapređenje rada jedinica lokalne samouprave.

Najznačajnija pitanja u odnosu na koja su unaprijedjena zakonska rješenja tiču se: propisivanja rokova za sazivanje, održavanje i konstituisanje skupštine opštine, kao i roka za izbor predsjednika opštine; jačanja menadžerske uloge i odgovornosti rukovodeće strukture u jedinicama lokalne samouprave; statusnih pitanja lokalnih službenika i namještenika; kategorizacije radnih mjesta i zvanja lokalnih službenika i namještenika, kao i mjerila za utvrđivanje nivoa zvanja u okviru

kategorija; postupka zasnivanja radnog odnosa i popune slobodnih radnih mjesta; prava i obaveza službenika; ocjenjivanja i napredovanja u službi; stručnog osposobljavanja i usavršavanja; odgovornosti lokalnih službenika, odnosno namještenika za vršenje poslova i povredu službene dužnosti, i sl.

Posebno poglavlje Zakona posvećeno je uređivanju pitanja vezanih za **upravljanje ljudskim resursima** i uspostavljanju **jedinice za upravljanje ljudskim resursima**, koja treba da ima centralnu ulogu u vođenju adekvatne politike u oblasti upravljanja kadrovima u jedinicama lokalne samouprave, od donošenja kadrovskog plana, postupka oglašavanja slobodnih radnih mjesta; provjere ispunjenosti uslova za zasnivanje radnog odnosa; provjere znanja, sposobnosti, kompetencija i vještina kandidata; utvrđivanja rang liste za izbor kandidata, vođenje kadrovskih evidencija, stručnog osposobljavanja i usavršavanja, ocjenjivanja, i sl.

Određena unapređenja izvršena su i u dijelu zakonskih rješenja kojim se uređuju pitanja **saradnje između opština**, u dijelu zajedničkog vršenja određenih poslova iz sopstvene nadležnosti opština, a u cilju racionalnog i ekonomičnog organizovanja vršenja poslova i pružanja usluga. U postojećem monotipskom modelu organizacije lokalne samouprave u Crnoj Gori, koji karakteriše to što sve opštine imaju iste nadležnosti i odgovornosti za vršenje poslova, istu strukturu organizacije organa i javnih službi, bez obzira na međusobne razlike u pogledu veličine teritorije, broj stanovnika, karakter urbane, odnosno ruralne opštine, ekonomske i kadrovske potencijale, saradnja između opština u vršenju širokog kruga poslova za koje su odgovorne se u budućnosti nameće kao nužna potreba u svim onim oblastima u kojima se ta saradnja pokaže opravdanom i racionalnom i doprinosi unapređenju kvaliteta usluga koje se pružaju građanima.

Međuopštinska saradnja može da bude važan mehanizam za racionalizaciju i optimizaciju poslovanja na lokalnom nivou, a što je jedan od ključnih zahtjeva/ciljeva Strategije reforme javne uprave u Crnoj Gori za period 2016-2020. godine.

Refik Bojadžić,
Generalni sekretar Zajednice opština

Upravni odbor Zajednice opština izabrao predsjednika

Upravni odbor Zajednice opština Crne Gore, na XIV sjednici održanoj 07.03.2018. godine u Podgorici, kojom je predsjedavao potpredsjednik Upravnog odbora **dr Zoran Srzentić, Predsjednik opštine Bar**, razmatrao je pitanja iz domena svoje nadležnosti.

Upravni odbor je za predsjednika Upravnog odbora u narednom dvogodišnjem mandatu izabrao **Veselina Grbovića, Predsjednika opštine Nikšić**. Shodno Statutu Zajednice opština, predsjednik Upravnog odbora predstavlja Zajednicu pred državnim organima i međunarodnim organima i organizacijama.

Upravni odbor je razmatrao i usvojio **Izveštaj o radu Zajednice opština za 2017. godinu**. Izveštajem je dat pregled informacija o realizovanim zadacima i aktivnostima organa Zajednice, radnih tijela i Sekretarijata Zajednice u 2017. godini na planu razvoja i unapređenja sistema lokalne samouprave u Crnoj Gori i stvaranja uslova za efikasno funkcionisanje i izvršavanje poslova koji su dati u nadležnost jedinicama lokalne samouprave. Obrazlažući sadržaj Izveštaja za prethodnu godinu, **Generalni sekretar Refik Bojadžić** je posebno istakao aktivnosti koje je nacionalna asocijacija preduzela na planu pripreme novog Zakona o lokalnoj samoupravi, kao najvažnijeg sistemskog propisa kojim se uređuje lokalna samouprava; Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata kojim je pitanje finansiranja troškova uređivanja i komunalnog opremanja građevinskog zemljišta uređeno na za opštine prihvatljiv i održiv način; konsolidacije finansijske situacija u opštinama i stvaranja uslova za normalno funkcionisanje opštinskih organa i javnih službi, uz unapređenje zakonskog okvira kojim se uređuje finansiranje lokalne samouprave; jačanja uloge Zajednice opština na kreiranju strateškog i zakonskog okvira od interesa za opštine, kroz dosljednu primjenu Sporazuma o saradnji sa Vladom Crne Gore i Sporazuma o saradnji Zajednice opština sa Skupštinom Crne Gore, nabavke odgovarajućeg poslovnog prostora za stvaranje uslova za rad Zajednice, kao i niz drugih aktivnosti koje su bile u interesu opština.



Upravni odbor je razmatrao i usvojio **Izveštaj o finansijskom poslovanju Zajednice opština za 2018. godinu**. Upravni odbor je ocijenio da je materijalno-finansijsko poslovanje Zajednice opština Crne Gore za 2017. godinu vođeno u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima, a na osnovu Finansijskog plana Zajednice opština za 2017. godinu, te da su, zahvaljujući domaćinskom ponašanju u trošenju sredstava Zajednice, ostvarene značajne uštede, a sredstva su prenijeta u 2018. godinu za realizaciju planiranih aktivnosti.

Upravni odbor je donio **Program rada Zajednice opština za 2018. godinu**. Generalni sekretar je, prilikom predstavljanja Programa rada za 2018. godinu, istakao da će Zajednica opština u narednom periodu nastaviti sa realizacijom aktivnosti koje imaju za cilj – stvaranje održive i funkcionalne lokalne samouprave koja je u stanju da izađe u susret rastućim potrebama naših građana. U tom smislu, posebno je apostrofirao aktivnosti na planu stvaranja uslova za implementaciju Zakona o lokalnoj samoupravi, Zakona o komunalnim djelatnostima, Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, inteziviranja aktivnosti na planu stabilizacije i održivosti lokalnih javnih finansija; optimizacije broja zaposlenih u jedinicama lokalne samouprave; međunarodne i međuopštinske saradnje, kao i aktivnosti na sprovođenju strateških i programskih dokumenata Vlade Crne Gore.

Upravni odbor je donio Odluku da se za članove **Zajedničkog savjetodavnog odbora Komiteta regiona Evropske unije i Crne Gore** imenuju: **Aleksandar Kaščelan, Gradonačelnik Prijestonice Cetinje; Petar Smolović, Predsjednik opštine Bijelo Polje i Ranko Mišnić, Predsjednik opštine Mojkovac**. Takođe, Upravni odbor je za članove **Delegacije ZOCC u Kongresu lokalnih i regionalnih vlasti Savjeta Evrope** imenovao **Petra Smolovića, Predsjednika opštine Bijelo Polje i Darka Mrvaljevića, odbornika u SO Danilovgrad – predsjednika Odbora za evropske integracije i međunarodnu saradnju Zajednice opština**.

Upravni odbor je za predstavnika Zajednice opština u **Savjetu za reformu lokalne samouprave** imenovao predsjednika Upravnog odbora **Veselina Grbovića, Predsjednika opštine Nikšić**, dok je **Aleksandar Kaščelan, Gradonačelnik Prijestonice Cetinje** imenovan za predstavnika Zajednice opština u **Savjetu za privatizaciju i kapitalne projekte Vlade Crne Gore**.

Upravni odbor je razmatrao i druga pitanja iz svoje nadležnosti i donio odgovarajuće odluke.



Intervju sa Veselinom Grbovićem, predsjednikom Upravnog odbora Zajednice opština i predsjednikom Opštine Nikšić

- 1. Upravni odbor Zajednice opština, na nedavno održanoj sjednici, izabrao Vas je za predsjednika Upravnog odbora, kao organa koji upravlja radom Zajednice. Kako vidite ulogu Zajednice opština i Upravnog odbora na čijem ste čelu u procesu reformi koje se sprovode u sistemu javne uprave i posebno lokalne samouprave?**

Strategijom reforme javne uprave u Crnoj Gori 2016-2020. godina, kao opšti cilj reformskih aktivnosti do 2020. godine, određeno je stvaranje efikasne i servisno opredijeljene javne uprave radi rasta povjerenja građana u njen rad. Strategija obuhvata cjelokupan sistem javne uprave, a dio tog sistema je lokalna samouprava. Jedan od osnovnih ciljeva reforme lokalne samouprave je puno ostvarivanje prava građana na lokalnu samoupravu i dogradnja ovog sistema, koji treba da na principima odgovornosti, javnosti, ekonomičnosti i usmjerenosti ka građanima, pruži visok kvalitet usluga građanima u jedinicama lokalne samouprave. Zajednica opština je veoma važan partner u procesu reforme javne uprave, posebno u procesu reforme lokalne samouprave, što je prepoznato od strane određenih međunarodnih organizacija i institucija. S toga, Zajednica opština treba da bude uključena u svim aktivnostima koje se preduzimaju radi sprovođenja Strategije reforme javne uprave, posebno u onima koje se odnose na lokalnu samoupravu, da učestvuje u radu svih radnih grupa, timova i drugih radnih tijela, koja se obrazuju za izradu nacrtu zakona, strategija, planova i programa važnih za sprovođenje reformi lokalne samouprave. Na ovaj način, Zajednica opština je u mogućnosti da na predmetne akte daje primjedbe, predloge i saopšti stavove opština što joj je, kao asocijaciji svih opština u Crnoj Gori koja zastupa interese i potrebe opština u ovom procesu, uloga i zadatak.

- 2. Kojim pitanjima, po Vašem mišljenju, Zajednica opština, kao nacionalna asocijacija svih opština u Crnoj**



Gori, treba posebno da bude posvećena u narednom periodu?

Zajednica opština, kao nacionalna asocijacija svih opština u Crnoj Gori, trebalo bi da u narednom periodu bude posebno posvećena rješavanju problema kvalitetnog finansiranja svih opština, tj. finansijskoj stabilizaciji, pogotovu opština koje imaju značajne probleme u obezbjeđenju dovoljno sredstava za normalno funkcionisanje svih funkcionalnih cjelina. Aktivnosti koje Vlada sprovodi u posljednje vrijeme ukazuju na značajnu zainteresovanost za problem kvalitetnog finansiranja lokalnih samouprava.

- 3. Saradnja sa državnim organima je pretpostavka za dobar rad i funkcionisanje lokalne samouprave. Zajednica opština je potpisala Sporazum o saradnji Vlade CG i Zajednice opština i Sporazum o saradnji Skupštine CG i Zajednice opština, kojim su utvrđeni konkretni oblici saradnje i mehanizmi koji treba da doprinesu unapređenju saradnje sa državnim organima, posebno na pitanjima od zajedničkog interesa za opštine. Kao predsjednik Upravnog odbora, sigurno ćete se zalagati da se mehanizmi utvrđeni ovim sporazumima što više koriste kako bi se stanje u oblasti sistema lokalne samouprave unaprijedilo.**

Saradnja Zajednice opština sa državnim organima mora se izdići na viši nivo, što predstavlja preduslov za rješavanje svih pitanja od zajedničkog interesa države i lokalnih zajednica. Ovo podrazumijeva i kontakte i susrete sa predsjednikom Vlade i Skupštine, čime bi se dodatno uticalo na kvalitet saradnje, a što je, između ostalog, sporazumima o saradnji i predviđeno.

- 4. Zajednica opština je od strane velikog broja međunarodnih organizacija i institucija prepoznata kao jedan od važnih partnera u procesu reforme lokalne samouprave i evropskih integracija naše države. Da li, po Vašem mišljenju, opštine treba da budu više uključene u ovu fazu pregovaračkog procesa, posebno u poglavljima u kojima se većina regulative primjenjuje upravo na lokalnom nivou (Poglavlje 27)?**

Lokalne samouprave nijesu uključene u procese evropskih





integracija naše države. Na žalost, to je slučaj i za ranije procese integracija drugih država iz regiona u Evropsku Uniju. To, svakako, nije za pohvalu, ali takav je stav naših zapadnih partnera.

5. Kada govorimo o procesu evropskih integracija, vrlo važno je koliko su naše opštine spremne, tj. kakvi su njihovi kapaciteti da pripreme, apliciraju i koriste raspoloživa sredstva iz EU fondova za realizaciju projekata. Koristeći upravo ove mogućnosti, Opština Nikšić je realizovala značajan broj projekata kojima su unaprijeđeni uslovi za život i rad građana Nikšića. Molimo Vas da nam navedete neke od najznačajnijih projekata koji su finansirani sredstvima iz evropskih fondova. Šta je Vaša poruka za kolege iz opština kada su u pitanju EU fondovi i njihovo korišćenje?

Kada govorimo o procesu evropskih integracija, značajno je pomenuti spremnost Opštine Nikšić da odgovori postavljenim izazovima i na najbolji mogući način iskoristi raspoloživa sredstva u cilju unapređenja uslova za život i rad svojih građana. Opštinski tim za pisanje i implementaciju međunarodnih projekata raspolaže stručnim kapacitetima dokazanim kroz niz uspješno realizovanih projekata, kakvi su:

- projekat **“Proširenje i rekonstrukcija gradske kanalizacione mreže”** u iznosu **od 3.500.000,00€** odobren je iz sredstava IPA fonda 2008;
- projekat **“Jačanje i umrežavanje malih aerodroma u jadranskom području” (A3-NET)** u iznosu od **1.006.833,37€** realizovan je u okviru Programa prekogranične saradnje IPA Adriatic. Na aerodromu Kapino Polje su izgrađene dvije rulne staze i dvije platforme, kupljena je oprema za zaštitu i spašavanje, alat i pribor za održavanje rasvjete, plugovi za čišćenje snijega, kao i terensko i dostavno vozilo;
- u okviru Programa prekogranične saradnje Srbija-Crna Gora realizovan je projekat **“Edukacija građana u cilju razvoja ekološke svijesti” (CLEAN)** pri čemu je ukupan budžet za Nikšić iznosio **225.675,00€**. U okviru projekta je za javna komunalna preduzeća iz opština Berane, Nikšić i Pljevlja kupljena oprema (prese za baliranje, drobilice za drvo, betonske kante za otpad, usisivač

za javne površine), kao i 133 kontejnera za selektivno odlaganje otpada;

- Služba zaštite i spašavanja opštine Nikšić i Odsjek za civilnu zaštitu opštine Trebinje, u okviru Programa prekogranične saradnje Crna Gora-BiH, realizovali su projekat **“Budi spreman”**. Cilj projekta je bila saradnja, odnosno zajedničko djelovanje u akcijama gašenja požara i spašavanja. Vrijednost projekta je bila **160.000,00€**, od čega je Nikšiću opredijeljeno **97.000,00€**;
- projekat **“Rekonstrukcija crpne stanice Duklo”** vrijednosti **459.123,16€** Opština Nikšić realizovala je u partnerstvu sa JP “Vodovod i kanalizacija” Nikšić, iz sredstava dodijeljenih putem razvojnog grant za male infrastrukturne projekte iz IPA 2010, a uz finansijsku podršku Evropske unije i Ministarstva finansija;



- projekat **“Prekogranično aero umrežavanje” (CAN)** vrijednosti **692.911,43€** uspješno je završen 2016. godine kroz Program prekogranične saradnje IPA Adriatic u okviru kojeg su na aerodromu Kapino Polje izgrađeni i opremljeni toranj i upravna zgrada;
- realizovan je i projekat **“Unapređenje turističke i saobraćajne signalizacije”**. Projekat je realizovla NVO FORS Montenegro, u saradnji sa Gradom Trebinje, Opštinom Nikšić i Opštinom Pljevlja, kao i turističkim organizacijama iz ovih opština u okviru Programa prekogranične saradnje BiH-Crna Gora. Za partnere iz Crne Gore bilo je opredijeljeno **162.256,08€**, od čega je doprinos EU iznosio **137.106,39€**, dok je preostali iznos obezbijedila Opština Nikšić. Takođe, u saradnji sa NVO FORS Montenegro, realizovan je i projekat **“Prekogranična zaštita od požara”**, čija je vrijednost za Nikšić bila **23.500,00€**.
- Uspješno je realizovan projekat **“Nove ideje za stare objekte”**, u okviru programa “Evropa za građane”, a u partnerstvu sa 7 evropskih gradova iz Slovenije, Njemačke, Letonije, Hrvatske i Crne Gore koji se susreću sa zajedničkim problemima nedovoljne iskorišćenosti starih objekata u javnom vlasništvu. Za Nikšić je bilo opredijeljeno **12.756,00€**;
- projekat **“Unapređenje bezbjednosti u saobraćaju u školskim zonama i podizanje svijesti učenika, roditelja**

i vozača” finansiran je iz Civitas Activity fonda (49% budžeta). Ukupan budžet je bio **10.044,00€**.

- projekat *“Unaprijeđenje energetske efikasnosti ulične rasvjete u centru Nikšića”* finansiran je od strane GIZ-a (Regionalni fond za energetske efikasnost i modernizaciju opštinskih servisa). Nikšiću je odobreno oko **9.000,00€** za zamjenu svjetiljki LED izvorima svjetlosti;
- projekat *“Osposobljavanje i zapošljavanje pripadnika/ca RE populacije na teritoriji opštine Nikšić-zdravstveni/e RE medijatori/ke”* realizovan je u partnerstvu sa Centrom za socijalni rad, Domom zdravlja Nikšić i NVO Centar za romsku inicijativu, a u okviru Programa razvoja ljudskih resursa za 2012-2013. Vrijednost projekta iznosila je **94.401,00€**, od čega je EU finansirala **79.701,00€**.

Ovdje takođe želim da istaknem da je JP “Vodovod i kanalizacija” Nikšić, u saradnji sa Opštinom Nikšić, realizovalo više projekata, kakvi su:

- projekat *“Izrada geografsko-informacionog sistema vodovodne i kanalizacione mreže grada Nikšića”* u vrijednosti od **49.634,00€** realizovan je u okviru IPA komponente II 2007-2008 Programa prekogranične saradnje Srbija-Crna Gora;
- projekat *“Smanjenje gubitka na vodovodnom sistemu grada Nikšića”* u vrijednosti od **188.600,00€** realizovan je u okviru IPA komponente II 2007-2008 Programa prekogranične saradnje Srbija-Crna Gora;
- projekat *“Umrežavanje za poboljšanje vodosnabdijevanja Jadranskog regiona” (DRINKADRIA)* u vrijednosti od **393.004,55€** realizovan je u okviru IPA Adriatic programa.

Obzirom da su uspostavljeni visoki kriterijumi evaluacije, apliciranje za raspoloživa sredstva iz EU fondova predstavlja vrlo konkurentan proces. S tim u vezi, pravovremena priprema prijedloga projekta i projektne dokumentacije, izbor, a potom i saradnja sa partnerima kroz samu realizaciju projekta zahtijevaju posjedovanje stručnih znanja i vještina iz oblasti upravljanja projektnim ciklusom. *Unapređenje opštinskih kapaciteta u smislu generisanja pomenutih znanja i vještina predstavlja temelj za uspješno djelovanje kada su u pitanju EU fondovi i njihovo korišćenje.*

6. *Poznato je da se 2/3 opština u Crnoj Gori zadnjih godina suočilo sa brojnim finansijskim problemima, zbog čega je Vlada i Ministarstvo finansija, u saradnji sa Zajednicom opština i opštinama, preduzela set mjera na konsolidaciji stanja finansija u tim opštinama, koji proces i dalje traje. Kakvom ocenjujete trenutnu finansijsku situaciju u Opštini Nikšić? U kom pravcu, po Vašem mišljenju, treba djelovati da se pitanje finansiranja lokalne samouprave dovede u zonu stabilnog i dugoročno održivog?*



Uz velike napore rukovodstva i zaposlenih u Opštini Nikšić, preduzimanjem mjera štednje i realnog planiranja, budžet Opštine je održiv. Ovo uprkos kontinuiranom smanjivanju (izvornih) prihoda, što je za posljedicu imalo **veliko zaduženje** Opštine u prethodnom periodu, a u cilju finansiranja kapitalnih projekata. Najveće zaduženje odnosilo se na kredit za finansiranje projektovanja i izgradnje **postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda**, gdje smo bili u neravnopravnom položaju u odnosu na druge opštine kojima su obezbijedeni grantovi za ovu namjenu. Veliki dug odnosio se i na poreze i doprinose. Primjenom **mjera štednje**, uz **reprogramiranje duga po osnovu poreza i doprinosa**, Opština Nikšić blagovremeno izmiruje sve obaveze, kako tekuće, tako i obaveze dugoročnog zaduženja. Posljednje dvije godine (2016. i 2017.) budžet se izvršava planiranom dinamikom bez rebalansa. Finansiraju se započete investicije i, uz maksimalne napore, nove investicije za zadovoljavanje najosnovnijih potreba grada i građana (vodovodi, vodopoji, putna infrastruktura...). Kako bi se ušlo u veće planiranje razvoja i uređenja u Opštini, potrebno je da nam se na adekvatan način **nadomjesti ukinuti prihodi**. Međutim, praćenjem aktivnosti ministarstava i Skupštine Crne Gore stiče se utisak da je intencija da nam se ukinu još neki prihodi, a ne da nam se nadoknade već ukinuti. S toga, da bi opštine mogle funkcionisati, potrebno je obezbijediti: **povećanje sredstava Egalizacionog fonda; povećanje stope prireza; povećanje stope - koeficijenta za obračun naknade za korišćenje voda; utvrđivanje koncesija za korišćenje voda; razmatranje mogućnost učešća opština u prihodu od PDV-a na njihovim teritorijama; preuzimanje poslova i zaposlenih Službe za zaštitu i spašavanje od strane Ministarstava unutrašnjih poslova, i dr.**

7. *Od skoro je u primjeni novi Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata koji je unio krupne novine u sistem planiranja i upravljanja prostorom i izgradnji objekata, pa i po pitanju nadležnosti opština u ovoj oblasti. Kakvo je Vaše viđenje u odnosu na novi pristup i da li Opština Nikšić može da na kvalitetan način odgovori novim izazovima u ovoj oblasti?*



Kroz angažman opštinskih stručnih službi i, naravno, kroz rad u odborima Zajednice opština bili smo veoma uključeni u toku izrade **Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata**, kao i izradi **podzakonskih akata** nakon usvajanja Zakona. Od samog početka smo prepoznali kvalitetnija rješenja u oblasti upravljanja i očuvanja prostora i davali punu podršku ministru Pavlu Raduloviću i njegovim saradnicima, jer svjesni smo da je **prostor najveći resurs naše države**, ali da nivo odgovornosti u prethodnim zakonskim rješenjima nije bio dovoljno jasan, zbog čega su nam se dešavali propusti i greške sa vremenski dalekosežnim posljedicama. Novim zakonskim modelom dat je akcenat na radu **inspeksijskih službi**, uz njihovo konstantno učešće u toku realizacije projekata, od prijave do završetka građenja objekta. Očekujemo da će se rad inspeksijskih službi podići na viši nivo u odnosu na dosadašnji, sa kojim nijesmo bili zadovoljni u našoj opštini. Nova zakonska rješenja smo dočekali spremni, jer smo u 2015. godini usvojili **Prostorno urbanistički plan opštine** i radili konstantno na njegovoj primjeni kroz izradu planova nižeg reda i praćenje stanja u prostoru, tako da sada sa zadovoljstvom očekujemo izradu novog **Prostornog plana Crne Gore** i **Plana generalne regulacije**, kojima će se kompletirati i olakšati primjena Zakona.

8. Važan dio ovog Zakona je legalizacija bespravno sagrađenih objekata. Kako teče ovaj proces u Vašoj Opštini i koliko su nadležne službe spremne da odgovore zahtjevima za legalizaciju? Koje benefite očekujete od ovog procesa za opštinu i, prije svega, građane?

Legalizacija bespravno sagrađenih objekata je i jedan od uslova za ulazak naše države u Evropsku uniju, zbog čega je veoma važno da svi shvatimo **važnost ovog procesa ili projekta**. Nakon usvajanja pomenutog Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, koji je definisao i uslovio legalizaciju, radili smo na **podzakonskim odlukama**, ali posebno na **saradnji i informisanju građana**. Odmah smo formirali **radni tim** i otvorili **info punkt u matičnoj službi opštine** koji je bio skoro cijelo radno vrijeme na raspolaganju građanima. Broj prijava je u ovom trenutku manji od očekivanog, ali imajući u vidu naviku naših sugrađana da se važne stvari ostavljaju za krajnji rok, očekujemo narednih dana veći broj prijava, jer takve smo informacije dobili i iz **područne jedinice Uprave za nekretnine**, gdje se prijavljuju geodetski elaborati i upisuju objekti u listove nepokretnosti, nakon čega se građani sa zahtjevom za legalizaciju obraćaju opštini.

Nijednog trenutka nijesmo shvatili proces legalizacije bespravno sagrađenih objekata kao novi prihod opštine po osnovu **nakanda za komunalno opremanje**, već se radujemo što je bespravna gradnja napokon shvaćena kao zajednički problem čijim rješavanjem će se stvoriti uslovi za buduće **kvalitetnije upravljanje i očuvanje prostora**.

9. Imajući u vidu veličinu i teritorijalnu razućenost Opštine Nikšić, te rastuće potrebe za izgradnjom putne, vodovodne, kanalizacione, i dr. infrastrukture, koliko je lokalna uprava u mogućnosti da odgovori potrebama i zahtjevima građana na ovom planu?

Opština Nikšić je najveća opština u Crnoj Gori, prostire se na površini od 2.065km², što čini 14,95% teritorije Crne Gore. Prema popisu iz 2011. godine, na teritoriji Opštine Nikšić bilo je 72.443 stanovnika. Stanovništvo je koncentrisano u gradskom području (58.358 stanovnika ili 80,56%). Broj stanovnika po seoskim naseljima je jako neujednačen i kreće se od 2 do 1.511 stanovnika.

Ove okolnosti umnogome opredjeljuju i generišu potrebe i brojne zahtjeve građana za izgradnjom i održavanjem infrastrukture. Lokalna uprava, shodno svojim mogućnostima i utvrđenim prioritetima, realizuje brojne projekte u ovoj oblasti na području opštine.

Važno je naglasiti da je ukupna dužina **mreže opštinskih puteva** 921,27 km, od čega su: **ulice u naseljima** 171,72km, **lokalni putevi** 330,7km i **nekategorisani putevi** 418,85km. Kroz **investiciono i redovno održavanje putne infrastrukture** u periodu 2016-2018. godine izvršena je **izgradnja ulica u naseljima** u dužini od 12.935m i **rekonstrukcija ulica** u dužini od 1.250m. Takođe je izvršena **sanacija opštinskih puteva** u dužini od 268,89km.



U oblasti **hidrotehničke infrastrukture**, završeni su radovi na **izgradnji postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda**. Prioritetan zadatak je razvoj mreže **fekalne kanalizacije** i priključivanje što većeg broja objekata na istu, kako bi se obezbijedila puna funkcionalnost postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda. U periodu 2016-2018. godine izvršena je **izgradnja i rekonstrukcija sekundarne mreže fekalne kanalizacije** u dužini od 791m.



Pojedina naselja nemaju izgrađenu mrežu fekalne kanalizacije. Primjera radi, za **projektovanje i izgradnju II faze kanalizacione mreže** za četiri prigradska naselja (Rubeža, Oštrovac, Dragova Luka i Čemenca) neophodno je obezbijediti 5,5 milona eura.

Snabdijevanje vodom fokusirano je na razvoj postojeće gradske mreže, pronalaženje novih resursa i izgradnju seoskih sistema za vodosnabdijevanje, a sve sa ciljem povećanja broja stanovnika koji će biti obuhvaćeni vodosnabdijevanjem i povećanje stepena obezbjeđenosti isporuke vode.

Kada je u pitanju primarna i sekundarna vodovodna mreža, u periodu 2016-2018. godine najveći akcenat je stavljen na **izgradnju seoskih vodovoda**, tako da je izgrađeno ukupno 83,86km cjevovoda, odnosno rekonstruisano 830m. Na gradskom i prigradskom području, izvršena je **dogradnja sekundarne vodovodne mreže** u ukupnoj dužini od 965m, odnosno rekonstrukcija u dužini od 5.330m.

Za veliki dio teritorije Nikšić tipični su izuzetno nepovoljni uslovi za vodosnabdijevanje. U bezvodnim područjima Opština nastoji riješiti problem izgradnjom vještačkih akumulacija (vodopoja) i sanacijom postojećih vodnih objekata (bistijerni, ublova, i sl.).

U sistem **javne rasvjete** postavljeno je 13.000 **rasvjetnih tijela** sa tendencijom porasta. Prosječni račun na godišnjem nivou po osnovu **potrošnje električne energije** iznosi 450.000,00€. Posljednjih godina radilo se na optimizaciji potrošnje električne energije, kroz: uvođenje preciznog upravljanja rasvjetom pomocu digitalnog uklopnog sata sa astro vremenom (regulisanje vremena rada rasvjete); zamjenu



živinih sijalica sa sijalicama natrijum visokog pritiska; primjenu LED tehnologije prilikom izgradnje nove rasvjete.

10. Kao predstavnik Zajednice opština, predsjednik ste Savjeta za obuku u lokalnoj samoupravi. Novim Zakonom o lokalnoj samoupravi pitanju obuka lokalnih službenika i namještenika daje se poseban značaj. Kao predsjednik Savjeta za obuke i, posebno, kao Predsjednik opštine, koliko su, po Vašem mišljenju, aktivnosti koje se sprovode na planu obuka lokalnih službenika i namještenika važne za ukupan proces unapređenja efikasnosti rada lokalne samouprave i da li ste zadovoljni do sada urađenim?

Puna implementacija novog Zakona o lokalnoj samoupravi, Zakona o državnim službenicima i namještenicima, Zakona o upravnom postupku, Zakona o komunalnim djelatnostima, Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata i dr., kao i brojni zadaci koji su pred nama na ekonomskom i društvenom planu, zahtijevaju **efikasne i kvalitetne odgovore lokalne samouprave**. U cilju obezbjeđivanja adekvatnih kapaciteta za realizaciju svih zadataka i aktivnosti, od posebnog značaja je kontinuirana obuka i usavršavanje lokalnih službenika i namještenika. Ovo je aktivnost kojoj sve lokalne samouprave trebaju da posvete posebnu pažnju. Savjet za obuku u lokalnoj samoupravi je ocijenio da se dosadašnja saradnja Uprave za kadrove i Zajednice opština na organizovanju i sprovođenju obuka pokazala kao uspješna, što daje konkretne i dobre rezultate na **unapređenju znanja i vještina lokalnih službenika i namještenika** i sa takvom praksom će se nastaviti i ubuduće. Savjet je donio **Opšti program stručnog osposobljavanja i usavršavanja lokalnih službenika i namještenika za 2018/2019. godinu**. Opšti program namijenjen je svim kategorijama lokalnih službenika i namještenika koji žele da steknu nova, odnosno da unaprijede svoja znanja i vještine. Na osnovu iskazanih potreba opština, Savjet je donio **Specifični program obuke za unapređenje znanja i vještina**, iz oblasti **inspeksijskog i komunalnog nadzora na lokalnom nivou**. Specifični program obuka namijenjen je komunalnim inspektorima, odnosno ovlaštenim licima za obavljanje inspeksijskog nadzora na lokalnom nivou i komunalnim policajcima. Osmišljen je u cilju osposobljavanja ovih službi za punu primjenu zakonom utvrđenih ovlaštenja i obaveza iz djelokruga poslova koje uređuje i obezbjeđuje lokalna samouprava.

Utvrđeni novi modeli opštinskih akata

Zakonom o lokalnoj samoupravi („Sl. list CG“, broj 2/18), koji je stupio na snagu 18.01.2017. godine, propisano je da su **opštine dužne da statute i druge opšte akte usklade sa ovim zakonom, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu zakona**. Takođe, Planom rada Zajednice opština za 2018. godinu i Akcionim planom za sprovođenje Strategije reforme javne uprave za 2018. godinu, u cilju pomoći opštinama da izrade i donesu akte u skladu sa zakonom, planirana je izrada i utvrđivanje modela Statuta opštine, Odluke o organizaciji i načinu rada lokalne uprave i Poslovnika o radu Skupštine opštine. Zajednica opština je Akcionim planom za sprovođenje Strategije reforme javne uprave prepoznata kao ključni nosilac aktivnosti na njihovoj izradi. Imajući u vidu navedeno, Sekretarijat Zajednice opština i Odbor za razvoj lokalne samouprave aktivno su radili na pripremi i utvrđivanju modela.

Model „Statut opštine“

Odbor za razvoj lokalne samouprave Zajednice opština, na sjednici održanoj 06.06.2018. godine, utvrdio je **Model „Statut opštine“**¹.

Predlog Modela Statuta, kao najvišeg pravnog akta na nivou opštine, pripremila je posebna Radna grupa Zajednice opština, u saradnji sa Ministarstvom javne uprave.

Model je koncipiran na način da sveobuhvatno uredi sva pitanja i odnose za koje je Zakonom o lokalnoj samoupravi utvrđena obaveza dodatnog uređivanja Statutom opštine. Posebno važna pitanja, između ostalih, koja je trebalo urediti Statutom opštine su: način i postupak izbora i razrješenja predsjednika skupštine opštine, način i postupak izbora i razrješenja predsjednika opštine, način i postupak razrješenja glavnog administratora, način i postupak razrješenja starješine organa, odnosno drugih lica iz kategorije visoko rukovodnog kadra, koji do sada u Statutu opštine nijesu bila uređena na precizan i do kraja izveden način, što je stvaralo određene probleme u primjeni propisa u praksi kod ovih pravnih situacija.

Model je dostavljen svim opštinama na korišćenje kao osnova za rad na izradi **Statuta opštine**, uz mogućnost da svaka opština, shodno svojim specifičnostima i potrebama, može urediti određena pitanja na način koji je odgovarajući za tu opštinu.



Model „Odluka o organizaciji i načinu rada lokalne uprave“

Odbor za razvoj lokalne samouprave Zajednice opština, na sjednici održanoj 14.06.2018. godine, utvrdio je **Model „Odluka o organizaciji i načinu rada lokalne uprave“**².

Modelom Odluke utvrđuje se organizacija, djelokrug i način rada organa lokalne uprave i druga pitanja od značaja za njihov rad, a rađen je kao model organizacije organa za opštinu srednje veličine koja ima od 10.000-50.000 stanovnika, kakva je većina opština u Crnoj Gori.

Model Odluke je dostavljen svim jedinicama lokalne samouprave kao osnova za rad na izradi **Odluke o organizaciji i načinu rada organa lokalne uprave** u svakoj opštini, uz mogućnost da svaka opština, shodno svojim specifičnim okolnostima i potrebama (veličina opštine, broj stanovnika, urbana/ruralna opština i slično), određena pitanja koja se tiču organizovanja i vršenja poslova, uredi na način koji je odgovarajući za tu opštinu, a kojom će se od strane opštine obezbijediti vršenje poslova i funkcija utvrđenih zakonom.

Model „Poslovnik o radu Skupštine opštine“

Odbor za razvoj lokalne samouprave Zajednice opština utvrdio je i **Model „Poslovnik o radu Skupštine opštine“**³.

Modelom Poslovnika se, u skladu sa Zakonom i Statutom opštine, uređuje: postupak konstituisanja Skupštine opštine; organizacija i način rada Skupštine; prava i dužnosti odbornika i način njihovog ostvarivanja; sazivanje sjednice; akti Skupštine i postupak za njihovo donošenje; javnost rada; ostvarivanje saradnje; način i postupak učešća građana i nevladinih organizacija u radu Skupštine i druga pitanja od značaja za rad Skupštine.

Model Poslovnika o radu Skupštine opštine dostavljen je opštinama na korišćenje i treba da posluži kao smjernica u kom pravcu opštine treba da urede pitanja procedura i načina rada Skupštine opštine, pri čemu će konkretna rješenja u Poslovniku utvrditi svaka opština, shodno svojim specifičnostima i potrebama, a čijom primjenom će se obezbijediti efikasnost rada Skupštine opštine.

1 <http://uom.me/wp-content/uploads/2018/06/MODEL-STATUT-OPSTINE-dostavljen-opstinama-08.06.2018godine.pdf>

2 <http://uom.me/wp-content/uploads/2018/06/Odluka-o-organizaciji-lokalne-uprave-Model-18.06.2018-za-slanje-1.pdf>

3 <http://uom.me/wp-content/uploads/2018/06/Model-Poslovnik-Skupstine-opstine-27.06.2018.-1.pdf>

Plan optimizacije javne uprave u Crnoj Gori

Optimizacija javne uprave u Crnoj Gori koja uključuje i smanjenje broja zaposlenih u javnom sektoru je najveći izazov za javnu administraciju u narednom periodu. To je proces koji treba da doprinese unapređenju kvaliteta javnih usluga koje pruža javna administracija, uz niže troškove.

Ministarstvo javne uprave, koordinira aktivnostima na sprovođenju Strategije reforme javne uprave u Crnoj Gori 2016-2020. godina i Akcionog plana za njenu realizaciju za period 2018-2020, obrazovalo je **Međuresorski operativni tim**, čiji je zadatak da utvrdi sektorske indikatore za optimizaciju broja zaposlenih i pripremi **Plan optimizacije javne uprave Crne Gore**, koji treba da donese Vlada.

U rad Međuresorskog operativnog tima bili su uključeni i predstavnici opština i Zajednice opština i aktivno su učestvovali u radu na pripremi Plana. U skladu sa zaključcima sa sastanka tima održanog 11.06.2018. godine u Podgorici, a nakon konsultovanja jedinica lokalne samouprave i usaglašenog stava predstavnika opština u Međuresorskom operativnom timu u odnosu na **Nacrt Plana optimizacije javne uprave Crne Gore**, u dijelu koji se odnosi na jedinice lokalne samouprave, Zajednica opština Crne Gore dostavila je Ministarstvu javne uprave Izjašnjenje na Nacrt Plana.

Ključna obaveza predviđena Planom optimizacije za jedinice lokalne samouprave je **smanjenje broja zaposlenih** na lokalnom nivou za **5% do kraja 2018. godine** i još 5% do kraja 2020. godine (**ukupno 10%**), kroz mjere koje su utvrđene Planom.

U Izjašnjenju je posebno ukazano na činjenice i okolnosti od kojih bitno zavisi ostvarenje ovog cilja, a koje se odnose na to da:

1) Prilikom izrade Plana optimizacije nije utvrđen isti **pristup za centralni i lokalni nivo**, jer je u ukupan broj zaposlenih na lokalnom nivou **uključen i broj zaposlenih u javnim preduzećima – DOO** čiji je osnivač opština i na tako utvrđen broj zaposlenih postavljen cilj smanjenja broja zaposlenih za 10% do kraja 2020. godine, dok na centralnom nivou **broj zaposlenih u državnim preduzećima nije uključen u ukupan broj zaposlenih na centralnom nivou**, a utvrđeni cilj za smanjenje broja zaposlenih je 3% do kraja 2018. god, plus 2% do kraja 2020. god (ukupno 5%). Ove okolnosti opštinama znatno otežavaju ispunjenje zadatka, tj. postavljenog cilja, zbog činjenice:

- što broj zaposlenih u javnim preduzećima čiji je osnivač opština čini 60% ukupnog broja zaposlenih u javnom sektoru na opštinskom nivou;
- što je veoma mali prostor za smanjenje broja zaposlenih u javnim preduzećima koja vrše javne usluge, obzirom da se potrebe i zahtjevi za uslugama intenzivno povećavaju, imajući u vidu intenzitet razvoja

infrastrukture i potrebu njenog održavanja. Kada se ovome doda činjenica da javna preduzeća – DOO, značajan dio dohotka ostvaruju poslujući na tržištu kroz obavljanje drugih poslova i vršenje usluga, vrlo je upitno koliko je opravdano da opština kao osnivač utiče na broj zaposlenih u tim subjektima, osim kroz davanje saglasnosti na cijene usluga od javnog značaja, koje pružaju ta preduzeća.

2) Izjašnjenjem se dodatno ukazuje na činjenicu da je jedan broj opština (Nikšić, Bijelo Polje, Cetinje, Bar, Berane, Danilovgrad, i dr.) u prethodnom periodu, na osnovu sanacionih planova za prevazilaženje finansijskih teškoća, a shodno zaključenim ugovorima sa Ministarstvom finansija o reprogramu poreskog duga, kao i na osnovu Strategije reforme javne uprave i Akcionog plana za period 2016-2017. godina, **preduzeo aktivnosti na smanjenju broja zaposlenih** (prema podacima Zajednice opština, smanjen je broj zaposlenih u tim opštinama za 610), ali su i dalje obuhvaćene kroz ukupno postavljene cilj smanjenja broja zaposlenih na lokalnom nivou za 10% do kraja 2020. godine, zbog čega je i zatraženo **da se smanjenje broja zaposlenih u ovim opštinama uzme u obzir prilikom sumiranja rezultata sprovođenja Plana**.

Ovo naročito imajući u vidu da je Strategijom reforme javne uprave u Crnoj Gori 2016-2020. godina i Akcionim planom za njeno sprovođenje za period 2016-2017. godine, u okviru **cilja 4.6.3 „Obezbijediti finansijsku održivost, te dobar finansijski kapacitet opština uravnoteženjem prihoda lokalne samouprave sa njihovim poslovima i zakonskim obavezama”, mjera 2 „Smanjenje broja zaposlenih u JLS uz određivanje ciljanih vrijednosti za smanje broja zaposlenih do kraja 2020”** i utvrđena ciljana vrijednost **smanjenja broja zaposlenih do kraja 2017. godine za 5%** (Planom optimizacije predloženo je pomjeranje roka do kraja 2018. god, što je opravdano), odnosno **10%** u odnosu na polaznu vrijednost do kraja 2020. godine.

Imajući u vidu da je izrada Plana optimizacije aktivnost utvrđena Akcionim planom za sprovođenje Strategije za period 2018-2020, **ako se ove činjenice ne bi uzele u obzir, onda bi bili upitni i rezultati opština na smanjenu broj zaposlenih** ostvareni u periodu sprovođenja Strategije reforme javne uprave i Akcionog plana za period 2016-2017. godine u opštinama koje su realizovale dio mjera. Takav pristup bi bio **krajnje nepravičan, a cilj teško ostvariv**, i u praksi bi značio **anuliranje rezultata ostvarenih u tim opštinama** na ovom planu kroz proces sprovođenja Strategije, Akcionog plana 2016-2017 i **Ugovora o reprogramu poreskog duga**, zaključenog sa Ministarstvom finansija.

3) Predstavnici opština u Međuresorskom timu su ukazali na potrebu da se prilikom praćenja sprovođenja Plana optimizacije ima pristup da je **svaka jedinica lokalne sa-**

mouprave priča za sebe, imajući u vidu brojne različitosti među opštinama i monotipski model organizacije lokalne samouprave u kojem sve jedinice lokalne samouprave imaju iste nadležnosti, iste odgovornosti i u osnovi istu strukturu organizacije organa i službi.

Opštine koje su duže u ovom procesu i realizovale su određene aktivnosti, tj. smanjile broj zaposlenih u prethodnom periodu imaju manje prostora za dalja smanjenja. Strategijom i Planom optimizacije postavljeni cilj na nivou lokalnog sektora treba da bude ostvaren kroz **prosječni zbirni rezultat za sve opštine – 10% do kraja 2020. godine**.

- 4) Posebno je naglašeno da se prilikom utvrđivanja optimalnog broja zaposlenih u svakoj jedinici lokalne samouprave, prije svega, mora voditi računa da se kroz organizaciju poslova i utvrđeni broj izvršilaca **obezbijedi vršenje zakonom utvrđenih poslova**. Ovo sa razloga što ako bi se uzeo u obzir isključivo finansijski aspekt i trenutna finansijska situacija u značajnom broju opština ne bi se moglo obezbijediti obavljanje sopstvenih poslova od strane opština utvrđenih zakonom, zbog činjenice da su opštine dovedene u tešku finansijsku situaciju, između

ostalog izmjenama zakonskih propisa u proteklom periodu, kojima su im ukinuti ili umanjani značajni prihodi a bez prethodno sprovedene analize fiskalnog uticaja i adekvatne kompenzacije za ukinute prihode.

Ovaj problem je prepoznat Strategijom reforme javne uprave kroz cilj „**Obezbijediti finansijsku održivost, te dobar finansijski kapacitet opština uravnoteženjem prihoda lokalne samouprave sa njihovim poslovima i zakonskim obavezama**“, te utvrđene aktivnosti na donošenju zakonskih propisa kojim će se opštinama vratiti dio ukinutih prihoda.

U Izjašnjenju Zajednice opština je naglašeno da je izuzetno važno da se prilikom utvrđivanja konačnih rješenja u Planu optimizacije, uzmu u obzir sve navedene činjenice i okolnosti, uvažavajući sektorski pristup i konkretne okolnosti i uslove u kojima se sprovode reforme na lokalnom nivou, a sve radi realnog postavljanja ciljeva i mogućnosti njihovog ostvarenja.

Nacrt Plana optimizacije javne uprave Crne Gore razmatrao je **Savjet za reformu javne uprave** na sjednici održanoj krajem juna tekuće godine, a očekuje se da Vlada ubrzo donese Plan optimizacije.

Održana VI sjednica Savjeta za obuku u lokalnoj samoupravi

Šesta sjednica Savjeta za obuku u lokalnoj samoupravi održana je 21.02.2018. godine, u Podgorici. Sjednicom je predsjedavao predsjednik Savjeta, **Veselin Grbović** – predsjednik Opštine Nikšić.

Savjet je razmatrao i prihvatio godišnji **Izveštaj o realizovanim obukama lokalnih službenika i namještenika u 2017. godini**, uz konstataciju da je u izvještajnom periodu realizovano ukupno **58 obuka na 24 teme** kojima je prisustvovalo **1025 lokalnih službenika i namještenika** i ocjenu da je Plan obuka realizovan u visokom procentu. Planirane obuke na temu „Službenički sistem“ i „Kadrovsko planiranje“, nijesu realizovane iz razloga što je njihova realizacija uslovljena donošenjem Zakona o lokalnoj samoupravi, koji je stupio na snagu početkom ove godine.

Savjet je razmatrao i donio **Opšti program stručnog osposobljavanja i usavršavanja lokalnih službenika i namještenika za 2018/2019. godinu**. Opšti program namijenjen je svim kategorijama lokalnih službenika i namještenika koji žele da steknu nova, odnosno unaprijede postojeća znanja i vještine. Opštim programom planirana je obuka u **11 tematskih oblasti, sa 78 tema**.

Na osnovu iskazanih potreba opština, Savjet je donio **Specifični program obuke** za unapređenje znanja i vještina, iz oblasti inspeksijskog i komunalnog nadzora na lokalnom nivou, koji obuhvata tri teme, i to: **Inspek-**



cijski nadzor na lokalnom nivou; Komunalni nadzor i Prekršajni postupak.

Savjet za obuku donio je **Plan obuka lokalnih službenika i namještenika za period februar-jun 2018. godine**, kojim je obuhvaćeno **14 tema**. Obuke se, shodno Planu, organizuju regionalno (centralni, sjeverni i primorski region).

Savjet je konstatovao da se dosadašnja **saradnja Uprave za kadrove i Zajednice opština** na organizovanju i sprovođenju obuka pokazala kao uspješna, što daje konkretne i dobre rezultate na unapređenju znanja i vještina lokalnih službenika i namještenika, što će biti praksa i ubuduće. Sredstva za sprovođenje Opšteg i Specifičnog programa stručnog osposobljavanja i usavršavanja obezbjeđuju se u Budžetu Crne Gore, tako da će lokalni službenici i namještenici i dalje moći **besplatno da pohađaju sve obuke** u organizaciji Zajednice opština i Uprave za kadrove.

Promocija ljudskih prava na lokalnom i regionalnom nivou u fokusu sjednice Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Savjeta Evrope

U Strazburu se 27-28. marta održala 34-ta sjednica **Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Savjeta Evrope**, u čijem fokusu je **promocija ljudskih prava na lokalnom i regionalnom nivou**. Na sjednici je predstavljen **Priručnik** koji je pripremio Kongres, a u kome su predstavljeni i primjeri dobre prakse na ovu temu iz 25 zemalja. Kongres je usvojio **izvještaje o stanju lokalne demokracije** u Litvaniji, Makedoniji i Gruziji.

U okviru 34-te sjednice Kongresa, održana je i debata sa predsjednikom **Komiteta regiona EU Karl Hajnc Lambertom**, povodom potpisivanja revidiranog **Sporazuma o saradnji Komiteta regiona EU i Kongresa**. U okviru ove debate aktivno su učestvovali i predstavnici crnogorske delegacije koji su ukazali na značaj jačanja saradnje lokal-



nih samouprava u regionu Zapadnog Balkana u cilju ubrzanja evropskih integracija, usvajanja EU standarda i unapređenja kvaliteta života u lokalnim zajednicama. S tim u vezi, posebno je naglašena potreba dodatnih instrumenata direktne saradnje lokalnih uprava zapadnog Balkana i evropskih institucija.

U radu Kongresa učestvovala je crnogorska delegacija koju su činili **Petar Smolović**, predsjednik Opštine Bijelo Polje i šef Delegacije, **Dragoslav Ščekić**, predsjednik Opštine Berane, **Darko Mrvaljević**, odbornik u SO Danilovgrad i **Vanja Starovlah**, sekretar Delegacije Crne Gore u Kongresu lokalnih i regionalnih vlasti Savjeta Evrope.

Generalna Skupština NALAS-a i Regionalna konferencija o socijalnoj inkluziji i (re)integraciji kroz održive razvojne ciljeve

Na Brdu kod Kranja, u organizaciji GIZ-a i NALAS-a, 17-18. aprila 2018. godine, održana je dvodnevna regionalna konferencija posvećena pitanjima **socijalne inkluzije i (re) integracije kroz Agendu 2030 i održive razvojne ciljeve**.

U fokusu konfrenције su bila pitanja vezana za izazove u približavanju **Agende 2030 i održivih razvojnih ciljeva lokalnim zajednicama, načinima postizanja socijalne inkluzije i koracima koje treba u tom pravcu preduzeti**.

Konferencija je pružila platformu za više od 120 lokalnih aktera, NVO i predstavnika sa nacionalnog nivoa kako bi se (1) predstavili uspješno implementirani pristupi u lokalnim zajednicama vezani za socijalnu uključenost i (re) integraciju, (2) povećala svijest o izazovima u opštinama

i prepoznala važnost saradnje unutar i među državama i različitim zainteresovanim stranama, (3) unaprijedila znanja o održivim razvojnim ciljevima i migracijama i (4) preporučili pristupi za socijalnu inkluziju i (re) integraciju.

U okviru konferencije organizovana je **13. sjednica Skupštine Mreže asocijacija lokalnih vlasti jugoistočne Evrope – NALAS**.

Skupštinu NALAS-a su otvorili: **Miće Mičić**, predsjednik NALAS-a; **Franz Schausberger**, član Komiteta regiona i specijalni savjetnik komesara Hana; **Breda Pečan**, potpredsjednica Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Savjeta Evropa i **Sibille Suter Tejada**, Ambasador Švajcarske u Makedoniji.

Na Skupštini su usvojeni **Izvještaj o radu** i **Finansijski izvještaj NALAS-a za 2017. godinu**, kao i **Program rada za 2018. godinu**. Razmatrana su pitanja vezana za Strategiju proširenja EU, predstavljanje NALAS-a i zastupanje i ulogu lokalnih vlasti u krizi izbeglica i migracija.

Na osnovu sistema predsjedavanja rotacijom, **Darko Fras**, gradonačelnik opštine Sveta Trojca, Slovenija, imenovan je za novog predsjednika NALAS-a u narednom jednogodišnjem periodu.

Konferenciji i Skupštini NALAS-a prisustvovali su delegati iz Crne Gore **Veselin Grbović**, predsjednik Opštine Nikšić i **Mijuško Bajagić**, predsjednik Opštine Plužine.



Deseta sjednica Zajedničkog savjetodavnog odbora između Komiteta regiona EU i Crne Gore



U **Briselu** se, u periodu **3-4. maja 2018. godine**, održala **deseta sjednica Zajedničkog savjetodavnog odbora između Komiteta regiona EU i Crne Gore**, kao i **Dan proširenja** koji je okupio lokalne i regionalne predstavnike zemalja kandidata i potencijalnih kandidata, Evropske komisije i Komiteta regiona.

Zajednički savjetodavni odbor između Komiteta regiona EU i Crne Gore osnovan je odlukom Savjeta za stabilizaciju i pridruživanje Crne Gore i EU. Glavni cilj osnivanja je promovisanje dijaloga i saradnje između regionalnih i lokalnih vlasti EU i lokalnih vlasti Crne Gore. Ovakvim vidom saradnje crnogorske lokalne vlasti se pripremaju za budući rad u okviru EU nakon članstva. Zajednički savjetodavni odbor čine 8 članova Komiteta regiona EU i 8 predsjednika opština/gradonačelnika iz Crne Gore.

Delegaciju predstavnika crnogorskih opština su predstavljali članovi ZSO-a: **Aleksandar Kaščelan**, Gradonačelnik Prijestonice Cetinje i kopredsjedavajući sa crnogorske strane; **Zoran Srzentić**, Predsjednik Opštine Bar; **Petar Smolović**, Predsjednik Opštine Bijelo Polje i **Ranko Mišnić**, Predsjednik Opštine Mojkovac. Sjednici su prisustvovali i **Refik Bojadžić**, Generalni sekretar Zajednice opština i **Vanja Starovlah**, pomoćnik generalnog sekretara za evropske integracije i međunarodnu saradnju.

Otvarajući desetu sjednicu ZSO, kopredsjedavajući **Aleksandar Kaščelan** je, između ostalog, naglasio da je od izuzetne važnosti da lokalne samouprave budu, na svim nivoima, i nacionalnom i EU, sastavni dio svih strateških planova i aktivnosti u procesu pristupanja EU, kao i aktivan partner u njihovoj efikasnoj i kvalitetnoj implementaciji. Takođe je ukazao na neophodnost bliske saradnje i komunikacije sa lokalnim vlastima o pitanjima vezanim za integracije i reformske procese u EU. Ovo naročito imajući u vidu da su lokalne vlasti kreatori politika i pružaoci najvećeg dijela usluga u skladu sa pravima i obavezama koja proizilaze iz nacionalnog zakonodavstva.

Ambasador Crne Gore pri EU **Bojan Šarkić** se detaljno osvrnuo na aktuelnu unutarpolitičku situaciju u Crnoj Gori,

sa akcentom na ostvarene rezultate iz pregovaračkog procesa. Ukazao je na institucionalne reforme koje doprinose da se proces pristupanja odvija planiranom dinamikom. Podsjetio je da je Strategija o proširenju na Zapadni Balkan stvorila kredibilnu perspektivu za države Zapadnog Balkana, s jasnim datumom eventualnog pristupanja do 2025.

Govoreći o neophodnosti pristupa odozdo prema gore kako bi proces pristupanja bio što uspješniji, **Vanja Starovlah** je istakla da je osnaživanje lokalnih samouprava veoma važan element za što efikasniju primjenu Strategije proširenja za Zapadni Balkan. U tom smislu, sistematično uključivanje lokalnih samouprava u šest novih vodećih inicijativa bi donijelo značajnu dodatnu vrijednost za ostvarivanje njihovog uticaja na terenu.

U okviru druge teme sastanka **“Prevenција korupcije na lokalnom nivou”** govorio je Generalni sekretar Zajednice opština **Refik Bojadžić** koji je predstavio aktivnosti koje su crnogorske opštine sprovele u prethodnom periodu na planu borbe protiv korupcije. Ukazao je da su nacionalnim strateškim dokumentima za borbu protiv korupcije jedinice lokalne samouprave prepoznate kao jedan od ključnih aktera u procesu planiranja i implementacije mjera i aktivnosti u borbi protiv korupcije. Naglasio je da su jedinice lokalne samouprave donijele akcione planove za borbu protiv korupcije, da se vrši monitoring sprovođenja planova, da su uspostavljene transparentne procedure javnih nabavki, te da su uspostavljeni i funkcionišu mehanizmi unutrašnje i spoljašnje kontrole trošenja budžetskih sredstava u lokalnoj samoupravi. Ukazao je i na probleme u vezi sa funkcionisanjem etičkih komisija i izborom članova komisija





zbog široko postavljenih ograničenja ko može biti član etičke komisije, kao i na odredbe da član etičke komisije ima status javnog funkcionera, što destimulativno utiče na potencijalne kandidate da se prijave, te da je Zajednica opština inicirala izmjenu propisa u tom dijelu. Generalni sekretar je naglasio posebno važnim da je donešen novi Zakon o lokalnoj samoupravi i Zakon o državnim službenicima i namještenicima, čime je uspostavljen zakonodavni okvir za službenički sistem na lokalnom nivou. Ovo će, po njegovim riječima, doprinijeti transparentnom procesu zapošljavanja lokalnih službenika i namještenika, profesionalizaciji javne uprave i adekvatnijem vođenju kadrovske politike zasnovane na rezultatima rada.

Mladen Tomović iz Agencije za sprečavanje korupcije je, između ostalog, govorio o planu integriteta na lokalnom nivou, te da sve opštine donijele ove planove, imenovala menadžere integriteta, kao i da redovno izvještavaju o njihovom sprovođenju.

U diskusiji u okviru ove teme **Petar Smolović**, Predsjednik Opštine Bijelo Polje je kratko informisao o aktivnostima opštine na ovom planu i predstavio način organizovanja i rada lokalne kancelarije za borbu protiv korupcije, koju je osnovala nevladina organizacija, a čiji rad podržava lokalna samouprava.

Na kraju sastanka je dogovoreno da se naredni sastanak Zajedničkog savjetodavnog odbora održi na jesen u Crnoj Gori.

Dan proširenja Komiteta regiona EU

Dan proširenja organizuje Komitet regiona EU i posvećen je pitanjima i politikama proširenja. Fokus događaja je da zemlje koje su u procesu pristupanja EU treba da pripremaju ne samo centralne vlasti i administraciju za aktivnosti na ovom planu, već istovremeno i lokalni i regionalni nivo vlasti, budući da će se na tom nivou vlasti implementirati najveći dio evropskog zakonodavstva.

Četvrta sjednica **Dana proširenja** je održana 4. maja 2018. godine u Briselu. Na otvaranju su govorili **Liliana Pavlova**, ministrica za bugarsko predsjedavanje Savjetom EU i **Johanes Han**, evropski komesar za proširenje.

Na Danu proširenja predstavljena je situacija u regionu Zapadnog Balkana. Komesar Han je predstavio godišnje izvještaje Komisije o napretku u regionu i naglasio da proširenje "neće biti uspješno ako naši naponi ne budu prevedeni u konkretne akcije na lokalnom i regionalnom nivou", opisujući lokalne i regionalne vlade kao "faktor stabilnosti, koji promoviše društveno-ekonomski razvoj i olakšava prekograničnu saradnju". "Ostaćemo samo na površini, ukoliko s u procesu proširenja bavimo samo nacionalnim nivoom", naglasio je on.

Na Danu proširenja je govorio i **Aleksandar Kaščelan** koji je pozvao EU da inicira jaču i direktniju podršku evropskih institucija za lokalne samouprave i njihove asocijacije na Zapadnom Balkanu, sličnu onoj koja već postoji za centralni nivo vlasti, poput Regionalnog Savjeta za saradnju, Berlinskog procesa ili RESPA, ili da se obezbijedi mogućnost da jedan dio ovog programa bude opredijeljen za lokalne samouprave.

Javne debate o legalizaciji bespravnih objekata

ADP ZID, u saradnji sa *opštinama* i uz podršku i učešće predstavnika *Ministarstva održivog razvoja i turizma* i *Zajednice opština Crne Gore*, organizovao je javne debate o legalizaciji bespravnih objekata koje imaju za cilj da se građani detaljno upoznaju sa benefitima *procesa legalizacije*, kao i sa procedurama i potrebnom dokumentacijom.

Na debatama je ukazano koje koristi imaju građani od *legalizacije bespravnog objekta*. Tek procesom legalizacije, građani postaju, sa pravnog aspekta, *vlasnici*. To dalje znači da tek tada taj objekat može biti u pravnom prometu, može biti predmet nasljeđivanja, kao i predmet hipoteke u bankarskim poslovima. Pored toga, legalizacijom se značajno uvećava tržišna vrijednost objekta, a i u postupku se utvrđuje njegova stabilnost i sigurnost za upotrebu.

Pored detaljno prikazanog hodograma aktivnosti koje vlasnici bespravnih objekata treba da preduzmu tokom procesa legalizacije, predstavljena je i potrebna dokumentacija, kao i način na koji se obezbjeđuje.

Učesnici su upoznati sa *visinama naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta za bespravne objekte*, gdje je evidentno da su naknade značajno umanjene u odnosu na naknade za legalne objekte. Naročito su opštine pokazale senzibilitet prema *vlasnicima bespravnih objekata osnovnog stanovanja* gdje su umanjena od 30-80%.

Najviše pažnje u raspravi među učesnicima izazvalo je pitanje *legalizacije stanova koji se nalaze u objektima kolektivnog stanovanja – zgradama*. Građani su istakli da je veliki problem u objektima gdje je došlo do prekoračenja i gdje je određen broj etaža legalan, a pretposljednja i/ili posljednja etaža nelegalna, jer se radi o prekoračenju građevinske dozvole ili dogradnje. U ovoj situaciji potrebno je priložiti elaborat i projekat za cijelu zgradu, a ne samo za dograđeni ili prekoračeni dio, jer se zgrada posmatra kao cjelina. Problem predstavlja to što većina stanara u legalnom dijelu zgrade ne želi da participira u finansiranju postupka legalizacije zbog drugih stanara, a ukoliko se radi o nelegalnosti kompletne zgrade, postoje oni koji takođe ne žele da participiraju u finansiranju i ne žele da pokreću postupak legalizacije, te taj teret moraju da snose samo oni čiji su stanovi nelegalni, tj. oni koji žele da legalizuju iste, pa se dovode u poziciju da bi legalizovali svoj dio objekta da moraju da snose troškove izrade dokumentacije za cijeli objekat.

Posebno je ukazano od strane vlasnika bespravnih objekata da po više mjeseci čekaju na *ovjeru elaborata geodetskog premjera* od strane područnih jedinica Uprave za nekretnine. Takođe je evidentiran problem *preopterećenoosti licenciranih geodetskih organizacija* koje su počele sa



odbijaju zahtjeve građana za vršenje geodetskog premjera bespravnih objekata. Tim povodom, Zajednica opština je uputila cirkularni dopis resornim sekretarijatima kojim ih je upoznala sa mogućnošću korišćenja instituta nepotpunog podneska uređenog Zakonom o upravnom postupku, te da podnosiocima zahtjeva za legalizaciju daje optimalne rokove u kojima će se moći pribaviti elaborat geodetskog premjera i isti biti ovjeren od strane Uprave za nekretnine.

Učesnike debata je, takođe, interesovao vremenski period *od kada je i za koja područja bilo neophodno posjedovati građevinsku dozvolu*, u smislu odredbe po kojoj se smatra da je bespravni objekat zgrada koja je izgrađena suprotno propisima kojima je u vrijeme izgradnje bila utvrđena obaveza pribavljanja građevinske dozvole. Građani su upoznati da je evidencija katastra nepokretnosti javna evidencija, te da se *izvod iz katastra smatra validnim dokazom*. Ako u izvodu iz katastra, u dijelu „tereti i ograničenja“ nije navedeno: „nema građevinsku dozvolu“ ili „nema upotrebnu dozvolu“, ima se smatrati da je objekat legalan. Takođe su građani savjetovani da, bez obzira što je u Katastru nepokretnosti evidentirano da objekat nema tereta, da ako znaju da je objekat nelegalan da pristupe procesu legalizacije, jer će se u slučaju da se dokaže da podaci u Katastru nepokretnosti nijesu tačni, taj se objekat smatrati nelegalnim, dok će vlasnik istog biti u obavezi da plaća *godišnju naknadu za korišćenje prostora* koja će iznositi u rasponu od oko 350,00 do 1.300,00 eura. Takođe, građani su upoznati da će pomenutu naknadu plaćati i vlasnici bespravnih objekata koji ne predaju zahtjev za legalizaciju, kao i kojima se donose rješenje o odbijanju zahtjeva.

U javnim debatama su učestvovali, u ime Ministarstva održivog razvoja i turizma, *Marko Čanović*, generalni direktor Direktorata za razvoj stanovanja i *Radmila Lainović*, rukovoditeljka Direkcije; u ime Zajednice opština *Sanja Živković*, sekretarka Odbora za prostorno planiranje; *sekretari* opštinskih sekretarijata nadležnih za poslove legalizacije i predstavnici ADP ZID *Andrej Milović*, i *Aleksandar Šipčić*. Pored panelista, u javnim debatama su učestvovali građani, predstavnici geodetskih organizacija, predstavnici agencija koje se bave prodajom nepokretnosti, kao i predstavnici opština.

Javne debate su organizovane tokom maja i juna u opština: Bar, Berane, Budva, Danilovgrad, Žabljak, Mojkovac, Kolašin, Kotor, Nikšić, Tivat, Ulcinj, Herceg Novi i Cetinje.

Inicijativa za izmjenu Zakona o lokalnim komunalnim taksama



Povodom Odluke Ustavnog suda Crne Gore broj 64/12 od 27.03.2018. godine kojom je prestala da važi **odredba člana 3 tačka 8 Zakona o lokalnim komunalnim taksama** („Sl. list RCG“, broj 27/06) i **odredba člana 3 tačka 7 Odluke o lokalnim komunalnim taksama** („Sl. list RCG - opštinski propisi“, broj 13/07 i „Sl. list CG - opštinski propisi“, broj 2/07) koju je donijela Skupština opštine Berane, a u skladu sa zahtjevima iz opština, Zajednica opština je Ministarstvu finansija podnijela **Inicijativu za izmjenu Zakona o lokalnim komunalnim taksama**.

Razmatrajući Inicijativu za ocjenu ustavnosti odredbe člana 3 tačka 7 Odluke o lokalnim komunalnim taksama Opštine Berane („Sl. list RCG - opštinski propisi“, broj 13/07 i „Sl. list CG - opštinski propisi“, broj 2/07) kojom je propisano da se lokalne komunalne takse uvode za **držanje brenti, gatera i cirkulara za rezanje građe**, Ustavni sud je ocijenio da je ova odredba neustavna, te da ista prestaje da važi danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda. Ovom Odlukom je, istovremeno, **prestala da važi odredba člana 3 tačka 8 Zakona o lokalnim komunalnim taksama** („Sl. list RCG“, broj 27/06) kojom je utvrđen zakonski osnov za uvođenje lokalne komunalne takse za držanje brenti, gatera i cirkulara za rezanje građe, čime je ukinuto pravo opštinama da ubiraju prihode po ovom osnovu.

U obrazloženju Odluke, Ustavni sud navodi neusaglašenost ovih odredbi sa članom 142 stav 3 Ustava Crne Gore i povredu načela vladavine prava i saglasnosti pravnih propisa iz člana 1 stav 2 i člana 145 Ustava CG. Shodno odredbama člana 142 stav 3 Ustava, zakonodavac je ovlašten da zakonom kojim se uređuje sistem lokalnih komunalnih taksi propiše predmete ili usluge za čije korišćenje je propisano plaćanje lokalne komunalne takse, kao i da odredi obveznike plaćanja ovih taksi. Zakonom o lokalnim komunalnim taksama je propisano da je **obveznik lokalne komunalne takse korisnik prava, predmeta i usluga za čije je korišćenje propisano plaćanje takse**, te da „**taksena obaveza nastaje danom početka korišćenja prava, predmeta ili usluge za čije je korišćenje propisano plaćanje lokalne komunalne takse**“. Iz navedenih odredbi Zakona, jasno je da se lokalna komunalna taksa može propisati samo za **stvarno korišćenje** prava, predmeta ili usluga, ali ne i za **pretpostavljeno korišćenje** predmeta taksene obaveze. Odredbom člana 3 tačka 8, zakonodavac je propisao da se taksa plaća za „držanje brenti, gatera i cirkulara“, čime se uvodi obaveza plaćanja **takse za držanje**, a ne za **stvarno korišćenje predmeta** taksene obaveze, na koji način je, po stavu Ustavnog suda, prekršeno ovlaštenje zakonodavca i povrijeđeno načelo vladavine prava i saglasnosti pravnih propisa iz člana 1 stav 2 i člana 145 Ustava CG.

U obrazloženju Odluke Ustavni sud, takođe, navodi da se osporenom odredbom uvodi obaveza plaćanja lokalne komunalne takse samo po osnovu **držanja** brenti, gatera i cirkulara za rezanje građe, a ne **korišćenja** navedenih predmeta, odnosno pružanja usluga, što ovoj dažbini daje karakter **poreza**. Takse, kao i porezi spadaju u fiskalne javne prihode, koji se obezbjeđuju neposrednim nametanjem obaveze plaćanja određene javne dažbine fizičkim i pravnim licima koja se nađu u zakonom predviđenoj situaciji, podvrgnutoj poreskoj jurisdikciji države. Dok kod poreza ne postoji bilo kakva specijalna usluga koju država zauzvrat daje obvezniku, **taksa se plaća kao nadoknada za određenu uslugu koju neki državni organ** (lokalna samouprava ili drugo pravno lice) **pruža obvezniku**. Ova činjenica predstavlja elementarnu karakteristiku takse, kao oblika javnih prihoda i omogućava da se precizno odredi razlika između taksa i drugih kategorija javnih prihoda, poreza i doprinosa.

Uvažavajući ovakav stav Ustavnog suda u odnosu na razloge za ukidanje osporenih odredbi člana 3 tačka 8 Zakona o lokalnim komunalnim taksama („držanje brenti, gatera i cirkulara za rezanje građe“), za očekivati je da se vrlo brzo pokrenu inicijative za ocjenu ustavnosti odredbi Zakona o lokalnim komunalnim taksama kojim se propisuje uvođenje lokalnih komunalnih taksi za:

- **držanje** (priređivanje) muzike u ugostiteljskim objektima, osim muzike koja se reprodukuje mehaničkim sredstvima (gramofon, magnetofon, radio, TV i sl.);
- **držanje** restorana i drugih ugostiteljskih i zabavnih objekata na vodi;
- **držanje** asfaltnih betonskih baza i baza za drobljenje i prerađu kamena i proizvodnju pijeska;

što bi, shodno mišljenju Ustavnog suda, značilo stavljanje van snage i ovih odredbi Zakona o lokalnim komunalnim taksama.

Zajednica opština Crne Gore, imajući u vidu navedeno, a u cilju usaglašavanja Zakona sa Ustavom, podnijela je Ministarstvu finansija, kao obrađivaču, **Inicijativu za izmjenu odredaba člana 3 Zakona o lokalnim komunalnim taksama na način kojim će se pojam „držanje“ zamijeniti pojmom „korišćenje“** u svim tačkama ovog člana koji sadrže odrednicu „držanje“ (član 3 stav 1 tačke 2, 7, 8, 9 i 10). Za očekivati je da će Ministarstvo finansija usvojiti ovakvu Inicijativu, kako opštine ne bi ostale uskraćene za značajan dio prihoda po osnovu lokalnih komunalnih taksi i time dodatno ugrozile fiskalnu sposobnost i značajno umanjile sopstvene prihode opština, što se aposlutno ne smije dozvoliti.

Usaglašenost odluka o naknadama za korišćenje opštinskih puteva sa Zakonom o putevima

Opštinske odluke o naknadama za korišćenje opštinskih puteva bile su u predmet posebne pažnje Zajednice opština u prethodnom periodu. Naime, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva uputilo je svim opštinama i Zajednici opština dopis kojim ukazuje na potrebu pravilne primjene odredaba Zakona o putevima i zahtijeva da jedinice lokalne samouprave svoje Odluke o naknadama za korišćenje opštinskih puteva usklade sa **Zakonom o putevima**. U prilogu ovog dopisa, Ministarstvo je dostavilo i podnesak „Crnogorskog Telekom“ AD Podgorica i podnesak „Elektroprivrede Crne Gore“ AD Nikšić.

Postupajući po aktu Ministarstva, a cijeneći da se radi o vrlo važnim pitanjima za funkcionisanje opština, izvršena je analiza usaglašenosti opštinskih propisa sa Zakonom i sačinjena cjelovita **Informacija** za Upravni odbor Zajednice opština.

Razmatrajući Informaciju i zahtjev Ministarstva, Upravni odbor Zajednice opština je iskazao punu spremnost da i dalje radi na **unapređenju poslovnog ambijenta i razvoju ekonomije** i, u tom pravcu, pruža punu podršku sistemskim mjerama koje preduzima Vlada na ovom planu. Međutim, Upravni odbor ne prihvata praksu **izmjene propisa i umanjivanja, odnosno ukidanja pojedinih prihoda opština** na bazi pojedinačnih zahtjeva i parcijalnih potreba i interesa pojedinih subjekata, a bez prethodne analize i procjene fiskalnog uticaja propisa na budžet opštine i građane i bez adekvatne kompenzacije izgubljenih prihoda opštinama.

Ovakvim postupanjem opštine su, nažalost, u zadnjih 10 godina izgubile 1/3 svojih prihoda, a nadležnosti su im ostale iste ili čak povećane. Sve ovo dovelo je do situacije da se 2/3 opština u Crnoj Gori danas nalazi u finansijskim problemima i poteškoćama, što ih onemogućava da uredno servisiraju vršenje obaveza utvrđenih Zakonom. Svako eventualno dalje smanjivanje prihoda opštinama bi dodatno ugrozilo održivost lokalnih javnih finansija i napore koji se čine od strane Vlade, Ministarstva finansija i opština za njihovu konsolidaciju.

Zajednica opština je, u odnosu na pitanje usaglašenosti odluka o naknadama za korišćenje opštinskih puteva sa **Zakonom o putevima**, ukazala na sljedeće:

1. **Ključne izmjene Zakona o putevima**, a koje se tiču uređivanja pitanja **vrste i visine naknada** koje se plaćaju za korišćenje javnih puteva (uključujući i naknade za opštinske puteve), izvršene su 2009. godine i 2011. godine donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o putevima („Sl. list CG“, br. 54/09 i „Sl. list CG“, br. 36/11) **kada je izmijenjen član 22 Zakona, kojim su uređena ova pitanja.**

Zakonom o izmjenama i do-

punama Zakona o putevima iz 2009. godine („Sl. list CG“, br. 54/09), između ostalog, u **članu 22** utvrđeno je da visinu naknada za opštinske puteve iz stava 1 tač. 11 i 12 ovog člana (11. naknada za izgradnju komercijalnih objekata kojima je omogućen pristup sa puta; 12. godišnja naknada za korišćenje komercijalnih objekata kojima je omogućen pristup sa puta) utvrđuje nadležni organ jedinice lokalne samouprave, pri čemu visina naknade ne može biti veća od iznosa naknada utvrđenih za autoputeve, dok je u članu **96a** bio utvrđen rok od 45 dana za usaglašavanje opštinskih odluka kojim se uređuju ova pitanja sa Zakonom o putevima.

Predmetne izmjene Zakona imale su za posljedicu nagli **pad prihoda** opština, koji su po ovom osnovu više nego prepolovljeni. Godišnja analiza prihoda koju vrši Zajednica opština od 2007. godine pokazala je **pad prihoda** po ovom osnovu u 2010. godini u ukupnom iznosu za sve opštine od cca **3,5 mil. €**. Taj trend se nastavlja i u sljedećim godinama. Prosjek prihoda po ovom osnovu za period 2007-2009. godine iznosio je **5.510.880 €**, dok je za period 2010-2016. godine iznosio **2.554.256 €**. To praktično znači da su opštine po ovom osnovu u periodu od 2010-2017. godine **izgubile prihod u ukupnom iznosu od cca 23,5 mil. €**.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o putevima iz 2011. godine („Sl. list CG“, br. 36/2011) ukida se formalno obaveza da visina naknade ne može biti veća od naknada za autoputeve, ali se, kao **kontrolni mehanizam**, uvodi prethodna saglasnost Vlade, kao uslov za donošenje opštinskih odluka, što nije značajnije uticalo na visinu prihoda opština po ovom osnovu, što se vidi iz tabelarnog prikaza.

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
5.000.456	5.318.027	6.214.159	2.765.753	2.924.398	2.629.995	2.929.429	1.738.569	3.487.049	1.404.599

2. Uvidom u Službeni list Crne Gore – opštinski propisi utvrđeno je da su sve jedinice lokalne samouprave donijele Odluku o visini naknada za korišćenje opštinskih puteva, u skladu sa obavezama iz člana 22 stav 5, člana 93a i člana **96a, uz prethodnu saglasnost Vlade** i usaglasile svoje Odluke sa Zakonom o putevima. Kod ovakvog činjeničnog stanja, zahtjev Ministarstva saobraćaja prema opštinama da usklade svoje Odluke iz člana 22 stav 5 Zakona, nema zakonsko utemeljenje, niti suštinski značaj.

Naime, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o putevima („Sl. list CG“, br. 92/17) **nije utvrđena obaveza** za jedinice lokalne samouprave da svoje propise iz člana 22 stav 5 usklade sa odredbama predmetnog zakona. Pretpostavljamo da se zakonodavac odlučio na takvo rješenje, imajući u vidu da **predmetne izmjene i dopune zakona ne utiču na obim prava i obaveza** koje lokalne samouprave imaju po Zakonu o putevima. Ovaj stav dodatno potvrđuje činjenica da u postupku pripreme i donošenja posljednjeg Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o putevima nije traženo izjašnjenje opština ni Zajednice opština, na šta su, po odredbama tada važećeg Zakona o lokalnoj samoupravi (član 13 i član 122a), organi državne uprave dužni u svim situacijama kada se zakonom utvrđuju položaj, prava i obaveze za opštine.

Takođe, samo formalno usklađivanje Odluke sa članom 4 Zako-



na o izmjenama i dopunama Zakona o putevima („Sl. list CG“, broj 92/17) bi se svelo na to da se riječi „i sl.“ zamijene riječima „i **infrastrukture drugih sličnih djelatnosti**“, što ne mijenja suštinu postojećeg rješenja niti može na bilo koji način da utiče na vrstu i visinu odlukom već utvrđenih naknada.

3. U odnosu na pitanje pravilne primjene zakonskih propisa i opštinskih odluka kojim su uređene naknade za korišćenje opštinskih puteva, u pravnom sistemu uređena je procedura preispitivanja zakonitosti pojedinačnog akta kojim je utvrđena obaveza plaćanja naknade kroz **pravo obveznika na podnošenje žalbe glavnom administratoru**, a, nakon konačnosti akta, i **mogućnost pokretanja upravnog spora tužbom kod Upravnog suda**.

Takođe, svako zainteresovano lice ukoliko smatra da opšti akt, odnosno odluka kojom su uređena određena pitanja, prava i obaveze nije u saglasnosti sa Zakonom, može pokrenuti postupak ocjene ustavnosti, odnosno zakonitosti tog akta kod Ustavnog suda.

4. U odnosu na pitanja postavljanja **reklamnih panoa**, izdavanje odobrenja za postavljanje i naplate naknade za njihovo korišćenje, jedinice lokalne samouprave su na osnovu ovlašćenja iz **Zakona o lokalnim komunalnim taksama** donijele **Odluku o lokalnim komunalnim taksama** kojom se uvodi taksa za postavljanje predmetnih objekata, te ista nije **ni u kakvoj vezi sa naknadama utvrđenim Zakonom o putevima**.

Dodatno ukazujemo da je na inicijativu/zahjev upravo ovih privrednih subjekata (Elektroprivreda Crne Gore, Telekom Crne Gore i drugi mobilni operateri) donošen **Zakon o lokalnim komunalnim taksama** (stupio na snagu 01.01.2008. godine) kojim su ukinute lokalne komunalne takse po osnovu korišćenja objekata kojima se vrši prenos električne energije, korišćenja telekomunikacionih objekata, postavljanje TV i radio primoprijemnika i korišćenje morske obale u poslovne svrhe.

Kao posljedica primjene ovih zakonskih rješenja, prihodi opština po osnovu lokalnih komunalnih taksa pokazuju **tendenciju pada** nakon 2008. godine. Analize i podaci sa kojima raspolaže Zajednica opština pokazuju da su prihodi po ovom osnovu na nivou svih opština u 2006. godini iznosili 10.472.000€, u 2007. godini 9.309.800€, u 2008. godini su ostvareni u iznosu od cca 6 mil. €, da bi u periodu nakon primjene novog Zakona **pali** na nivou od cca 3,5 mil.€. Ovo jasno pokazuje da su lokalne samouprave izmjenama Zakona o lokalnim komunalnim taksama, zaključno sa 2017. godinom, izgubile blizu 60 mil.€ ukidanjem lokalnih komunalnih taksa za najprofitabilnije privredne subjekte, što je jedan od razloga koji je doveo opštine u finansijske probleme.

5. Na osnovu analize kretanja prihoda opština po osnovu naknada za korišćenje opštinskih puteva i lokalnih komunalnih



taksi, lako je zaključiti da su u prethodnom periodu značajno smanjivani prihodi opština u korist ovih subjekata, a da su se istovremeno resorna ministarstva oglašila na više puta podnošenu inicijativu i zahtjev opština i Zajednice opština Ministarstvu ekonomije i Vladi da se cijena električne energije utrošene za potrebe **javne rasvjete** opštinama obračunava po nižoj tarifi od **tarife za privredu**, imajući u vidu da se ova energija koristi za potrebe ostvarivanja **javnog interesa** koji je u direktnoj funkciji povećanja opšte sigurnosti i bezbjednosti građana i njihove imovine.

6. Na osnovu svega istaknutog, a kod činjenice:

- da su sve opštine donijele Odluku i uskladile visinu naknada za korišćenje opštinskih puteva sa Zakonom o putevima i na iste **dobile saglasnost Vlade**;
- da su izmjene i dopune Zakona o putevima izvršene krajem 2017. godine („Sl. list CG“, br. 92/2017) **minimalne i bez suštinskog značaja** i ne utiču na obim prava i obaveza opština i visinu utvrđenih naknada, zbog čega ovim Zakonom nije ni utvrđena obaveza usklađivanja opštinskih odluka sa ovim zakonom;
- da i u slučaju usklađivanja odluke sa članom 4 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona (izmjena koja se dijelom tiče pitanja koja uređuje opština) bi se **formalno** svelo na to da se u odluci riječi: „i sl.“ zamijene riječima: „i **infrastrukture drugih sličnih djelatnosti**“, što ne može na bilo koji način da utiče na vrstu i visinu odlukom već utvrđenih naknada;

može se zaključiti da Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, pod pritiskom Telekoma i drugih mobilnih operatera, kao i Elektroprivrede CG, bez zakonskog osnova, želi da izvrši dodatni **pritisak na opštine** i ograniči njihovo pravo da, u skladu sa Zakonom i opštinskim odlukama, ubiraju prihode koji su namjenski i kao takvi inače nedovoljni za adekvatno održavanje i zaštitu opštinskih puteva, a što je isključiva nadležnost i odgovornost opština, čime se dodatno ugrožava finansijska sposobnost opština da vrše izgradnju, odnosno adekvatno održavanje opštinskih puteva, a što je ključni preduslov za razvoj opština i zadržavanje stanovništva u ruralnim područjima.

Upravni odbor Zajednice opština je jedinstven i odlučan u stavu da svaka izmjena propisa na osnovu pojedinačnih zahtjeva i parcijalnih interesa kojim se smanjuju prihodi opština i dodatno urušava sistem finansiranja lokalne samouprave, bez prethodne detaljne analize i procjene fiskalnog uticaja propisa na budžet opštine i građane i bez adekvatne kompezacije izgubljenih prihoda, je za opštine i Zajednicu opština krajnje neprihvatljivo i štetno i ne doprinosi stabilnosti javnih finansija.

Inicijativa za izmjenu zakonodavnog okvira u

Povodom problema u implementaciji **Zakona o porezu na nepokretnosti** ("Sl. list RCG", br. 65/2001 i 69/2003 i "Sl. list CG", br. 75/2010, 9/2015 i 44/2017) i **Uredbe o bližim kriterijima i metodologiji za određivanje tržišne vrijednosti nepokretnosti** ("Sl. list CG", br. 36/2011, 66/2015 i 39/2017), a na osnovu pristiglih predloga i sugestija iz opština, **Odbor za finansiranje lokalne samouprave Zajednice opština** je Ministarstvu finansija, kao obrađivaču ovih propisa, podnio inicijative radi unapređenja zakonodavnog okvira u ovoj oblasti.

Inicijativom za izmjenu **Zakona o porezu na nepokretnosti** predložena je, između ostalih, izmjena odredbi kojima se definiše **predmet oporezivanja**. Dosadašnja praksa pokazala je da je neophodno važeću zakonsku normu dopuniti preciznijim definisanjem pojma „drugi objekti“, naročito imajući u vidu stav Ustavnog suda, shodno kome se „drugi objekti“ ne mogu utvrditi pojedinačnim opštinskim odlukama, a da pritom isti nijesu precizno utvrđeni članom kojim se definiše predmet oporezivanja u Zakonu o porezu na nepokretnosti. Problem, takođe, opredstavlja i oporezivanje građevinskih objekata koji se u katastru nepokretnosti vode kao „objekti u izgradnji“. Iako je Zakonom o porezu na nepokretnosti već predviđena mogućnost oporezivanja građevinskih objekata i posebnih djelova stambene zgrade u svojini investitora koji se u poslovnim knjigama vode kao „investicije u toku“ ili „zalihe gotovih proizvoda“, a u katastru nepokretnosti kao „objekti u izgradnji“, radi jedinstvenosti zakonskih rješenja, ove objekte treba utvrditi kao predmet oporezivanja i u članu 3, kako sami Zakon ne bi bio kontradiktoran u svom sadržaju. Praksa je Ustavnog suda da se osporava zakonitost opštinskih odluka o porezu na nepokretnost i rješenja donijetih na osnovu njih, iz razloga što „objekti u izgradnji“ nijesu izižito navedeni u Zakonu o porezu na nepokretnosti u članu koji reguliše predmet oporezivanja. Pored toga, „objekti u izgradnji“ imaju tržišnu vrijednost, pa je nelogično ove objekte isključivati iz člana kojim se utvrđuje predmet oporezivanja.

Inicijativom se predlaže izmjena člana 4 stav 1 Zakona na način kojim će se definisati šta se sve smatra **drugom evidencijom nepokretnosti**, budući da je važeća norma nepotpuna i neprecizna, jer, osim katastra nepokretnosti, nije navedena ni jedna druga evidencija (poslovne knjige, registri, zapisnici, notarski zapisi, i dr.) na osnovu koje se vrši oporezivanje nepokretnosti.

Primjena odredbi člana 4 stav 4 Zakona kojim se propisuje da je poreski obveznik, za slučaj kada vlasnik nepokretnosti nije poznat, nije određen ili je prestao da postoji, **korisnik nepokretnosti**, stvara niz dilema u praksi, naročito za slučaj kada

korisnik nepokretnosti nije upisan u katastar nepokretnosti. Problemi su naročito evidentni kod građevinskih objekata i posebnih djelova stambenog objekta kod kojih nije moguće utvrditi ko ih koristi, a u praksi je riječ o objektu za koji nije izdata građevinska dozvola ili je, pak, ista izdata, ali objekat ili njegovi posebni djelovi nijesu upisani u katastar nepokretnosti, odnosno nije izvršena etažna razrada, i sl. Zbog toga je predložena izmjena odredbi ovog člana na način kojim je predloženo da je obveznik poreza na nepokretnosti za građevinski objekat ili poseban dio stambene zgrade koji nije upisan u katastru nepokretnosti lice kojem je izdata građevinska dozvola, odnosno vlasnik zemljišta kada građevinska dozvola nije izdata, izuzev ako je zemljište u državnoj svojini ili ako se u postupku utvrđivanja poreza na nepokretnost ne dokaže drugačije. Ukoliko je građevinska dozvola izdata na više lica, obveznik poreza na nepokretnosti je svako od tih lica u jednakim djelovima.

Oporezivanje nepokretnosti koje su predmet ugovora o **fiducijarnom prenosu prava svojine** je u određenim slučajevima otežano, a naročito onda kada se u katastru nepokretnosti, i nakon isteka ovog ugovora, pravo na nepokretnostima utvrđuje shodno ugovoru, a ne u skladu sa izmijenjenim činjeničnim stanjem koje je posljedica raskida ugovora. Imajući u vidu navedeno, predložena je izmjena člana 4 stav 5 Zakona na način kojim se utvrđuje da je obveznik poreza na nepokretnosti koje su stečene na osnovu ugovora o fiducijarnom prenosu prava svojine, odnosno ugovora o finansijskom lizingu, za period trajanja ugovora, fiducijarni prenosilac prava svojine, odnosno primalac lizinga. U slučaju raskida ovog ugovora, predloženo je da obveznik poreza na nepokretnosti bude fiducijarni primalac prava svojine, odnosno davalac lizinga.

I oporezivanje **nepokretnosti u državnoj svojini** čiji korisnici/zakupci nijesu upisani u katastru nepokretnosti kao takvi, a iste nepokretnosti se koriste **za obavljanje privredne djelatnosti i stvaranje profita na tržištu**, je primjenom važećih zakonskih normi u praksi nemoguće, pa je predložena izmjena Zakona na način kojim će se utvrditi obaveza plaćanja poreza i na ove nepokretnosti.

No, čini se da primjena člana 9c Zakona kojim se definiše **oporezivanje sekundarnog stambenog objekta** stvara posebno velike probleme lokalnim samoupravama. Naime, nemali je broj slučajeva na teritoriji Crne Gore da vlasnici nepokretnosti imaju prebivalište u jednoj opštini, a da im se stambeni objekat nalazi u drugoj opštini, pri čemu im je to jedini stambeni objekat na teritoriji Crne Gore, koji se, shodno važećim zakonskim rješenjima, tretira kao sekundarni objekat. Pored toga, važeća zakonska rješenja daju pravo strancima koji posjeduju jedan objekat na teritoriji Crne Gore da im se isti oporezuje po osnovnoj, a ne uvećanoj stopi poreza, što nije bila namjera zakonodavca prilikom definisanja sadržaja odredbi ovog člana. Ovako se izjednačava porez na objekat osnovnog stanovanja poreskog obveznika koji ima prebivalište ili mjesto stalnog nastanjenja u Crnoj Gori sa poreskom oba-



oblasti oporezivanja nepokretnosti

vezom stranca koji u Crnoj Gori posjeduje jedan objekat koji koristi za odmor i relaksaciju. Kako crnogorski državljani za objekte za odmor i relaksaciju plaćaju porez na nepokretnosti po uvećanoj stopi, budući da se isti tretiraju kao sekundarni objekti, primjenom odredbi iz člana 9c stav 4 strani državljani se, u odnosu na oporezivanje istih objekata, dovode u privilegovani položaj. Zbog ovakvog oporezivanja objekata u vlasništvu stranaca, lokalne samouprave trpe značajne gubitke na prihodnoj strani budžeta, pa je predložena izmjena člana 9c na način kojim će se omogućiti pravično oporezivanje sekundarnih stambenih objekata.

Odbor za finansiranje lokalne samouprave je, takođe, radi utvrđivanja realne poreske obaveze koja je primjerena ekonomskoj snazi poreskih obveznika i tržišnoj vrijednosti nepokretnosti, a istovremeno radi stimulansa za privođenje građevinskog zemljišta namjeni utvrđenoj planskim dokumentom, predložila utvrđivanje stope od „1%“ **za oporezivanje građevinskog zemljišta koje nije privedeno namjeni** u skladu sa planskim dokumentom.

Važeće zakonske norme vezane za **dostavu poreskih rješenja** koja su utvrđena Zakonom o upravnom postupku u značajnoj mjeri opterećuju lokalne samouprave, kako u odnosu na pravo i obavezu organa lokalne uprave da sprovedu tačno i efikasno poreski postupak, tako u odnosu na žalbe na poreska rješenja izjavljene od strane poreskih obveznika, odnosno njihovih advokata čije su cijene usluga, u skladu sa važećom Advokatskom tarifom, izuzetno visoke. Imajući u vidu važeća zakonska rješenja, najveći broj žalbi advokata je, zbog nepostojanja originalno potpisane dostavnice od strane poreskog obveznika, osnovan, što za posljedicu ima da opštine gube ovakve sporove pred nadležnim sudskim organima. Lokalne samouprave su, u tom slučaju dužne da poreskom obvezniku nadoknade troškove angažovanja advokata što, uz troškove postupka, predstavlja ogroman udarac na budžete lokalnih samouprava i često prevazilazi samu visinu utvrđene poreske obaveze. Iz navedenih razloga, predložena je izmjena **Zakona o poreskoj administraciji**, odnosno **Zakona o upravnom postupku**, propisa kojima se reguliše pitanje dostave poreskih rješenja.

Zajednica opština je Ministarstvu finansija podnijela i Inicijativu za izmjenu **Uredbe o bližim kriterijumima i metodologiji za određivanje tržišne vrijednosti nepokretnosti**. U skladu sa važećim zakonskim rješenjima, osnovica za obračun poreza na nepokretnosti je tržišna vrijednost nepokretnosti koja se određuje „kao proizvod prosječne tržišne cijene m² nepokretnosti i veličine nepokretnosti“. Prosječna tržišna cijena m² građevinskog objekta utvrđuje na osnovu „prosječne tržišne cijene m² novoizgrađenog stambenog objekta u opštini“, odnosno „prosječne tržišne cijene m² stambenog objekta u Crnoj Gori“ koju objavljuje organ uprave nadležan za poslove statistike.

Međutim, Monstat je 23. februara 2018. godine objavio saopšte-

nje „Cijena stanova u novogradnji 2017 godina“ (preliminarni podaci) u kojem je objavio posječnu cijenu kvadratnog metra u novogradnji **u Crnoj Gori, Glavnom gradu Podgorici, primorskom, središnjem i sjevernom regionu**. Ovako objavljeni podaci su prilično neupotrebljivi za većinu opština iz razloga što Zakon o porezu na nepokretnosti i Uredba o bližim kriterijumima i metodologiji za određivanje tržišne vrijednosti nepokretnosti **ne poznaju termin „prosječna cijena kvadratnog metra u novogradnji u primorskom, središnjem ili sjevernom regionu“**. Iako je u fusnoti Saopštenja navedeno koje opštine, shodno Monstatovoj metodologiji, pripadaju kojem regionu, ovako regionalno utvrđene cijene se, imajući u vidu zakonska rješenja, ne mogu koristiti prilikom obračuna poreza na nepokretnosti. Shodno važećim zakonskim rješenjima, mogu se koristiti samo podaci o prosječnoj cijeni kvadratnog metra u Glavnom gradu Podgorica i prosječnoj cijeni kvadratnog metra na nivou Crne Gore (ali ne i na nivou regiona), što u konačnom može dovesti do nerealno (podcijenjene ili precijenjene) utvrđene osnovice za obračun poreza na nepokretnosti. Istovremeno ukazujemo da bi primjena prosječne cijene kvadratnog metra stana u novogradnji od strane opština, u slučaju pokretanja sudskog spora, bila okarakterisana kao nezakonita, što bi opštinama izazvalo dodatne izdatke po osnovu troškova spora i troškova naknada advokata.

Zajednica opština je takođe ukazala i na potrebu izmjene člana Uredbe kojim se utvrđuje **koeficijent lokacije nepokretnosti**, budući da se primjenom i najvećeg koeficijenta lokacije 2,00 utvrđuju osnovice za obračun poreza na nepokretnosti koje su daleko ispod stvarnih tržišnih vrijednosti nepokretnosti i tako dobijaju značajnije niži iznosi poreza, što, u konačnom, dovodi do nižeg priliva sredstava u budžet opštine po osnovu poreza na nepokretnosti. Imajući u vidu navedeno, predlažemo je da se **koeficijent lokacije nepokretnosti može se kretati u rasponu od 0,10 do 5,00**.

Zajednica opština je, prilikom podnošenja ovih inicijativa, podsjetila na zakonsku obavezu usklađivanja odredbi Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata sa odredbama posebnih zakona i posebnih propisa kojima se uređuju pojedina pitanja planiranja i izgradnje, u roku od 120 dana od dana stupanja na snagu Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, zbog čega očekujemo da će Ministarstvo finansija, kao obrađivač propisa iz oblasti oporezivanja nepokretnosti, prihvatiti ove naše inicijative i što prije pristupiti izmjenama zakonodavnog okvira u oblasti oporezivanja nepokretnosti.



Inicijativa za izmjenu IOPPD obrasca

Ministarstvo finansija, Poreska uprava i Zajednica opština su u proteklom periodu u više navrata razgovarali o potrebi izmjene sadržaja **IOPPD obrasca**, na način kojim će se obezbijediti unos **podataka o obračunatom i plaćenom prirezu porezu na dohodak fizičkih lica** u sadržaj istog, imajući u vidu probleme koje lokalni poreski organi imaju u administriranju prireza porezu na dohodak fizičkih lica (naročito u odnosu na podnošenje poreskih prijava i kontrolu naplate prireza).

Budući da je u toku priprema novog Zakona o finansiranju lokalne samouprave, čija se primjena očekuje počev od 01.01.2019. godine, a istovremeno uvažavajući zahtjeve članica, Zajednica opština je uputila zahtjev Ministarstvu finansija i Poreskoj upravi da se do kraja 2018. godine obezbijedi izmjena IOPPD obrasca na način kojim bi se omogućilo unošenje podataka o prirezu porezu na dohodak fizičkih lica u sadržaj istog. U međuvremenu, kako bi se olakšao rad lokalnih poreskih organa na ovom planu, predloženo je da Poreska uprava, u odgovarajućem formatu, dostavlja podatke opštinama o: **PIB-u, nazivu pravnog lica, iznosu obračunatog poreza na dohodak fizičkih lica, vrsti prijave (osnovna/izmijenjena) i datumu kad je podnijeta prijava.**

Izmjenom IOPPD obrasca i dostavljanjem podataka sadržanih u ovom obrascu u značajnoj mjeri će se **obezbijediti efikasniji rad lokalnih poreskih organa**, naročito

u odnosu na evidenciju i kontrolu obračuna i naplate prireza porezu na dohodak fizičkih lica, kao i skraćene procedure podnošenja poreskih prijava, što će istovremeno **doprinijeti unapređenju poslovnog ambijenta**. Istovremeno, izmjena obrasca u ovom pravcu će imati **psihološki efekat na poreskog obveznika** i njegovu obavezu **plaćanja svih poreskih obaveza po osnovu zarada zaposlenih, uključujući i lokalne.**

Očekujemo da će Ministarstvo finansija i Poreska uprava uvažiti ove naše zahtjeve i da će opštinama, što je prije moguće, biti dostupni podaci neophodni za kvalitetnu evidenciju i kontrolu prihoda po osnovu prireza porezu na dohodak fizičkih lica, čime će se u značajnom mjeri doprinijeti efikasnosti u ubiranju lokalnih javnih prihoda.



Nabavka jedinstvenog softvera za administriranje lokalnih javnih prihoda

Analizirajući ukupno stanje lokalnih javnih finansija, probleme sa kojima se opštine suočavaju u administriranju i naplati sopstvenih prihoda, Upravni odbor Zajednice opština je, kao jedan od prioriteta u radu Zajednica, utvrdio aktivnosti nabavke **jedinstvenog softvera za administriranje lokalnih javnih prihoda** za sve jedinice lokalne samouprave. Ova aktivnost je utvrđena Strategijom reforme javne uprave za period 2016-2020. godine i Akcionim planom za sprovođenje Strategije za period 2018-2020. godine. Zajednica opština je, u tom pravcu, a u skladu sa odlukama Upravnog odbora, tokom prethodne godine imenovala **Projektni tim**, izradila **Projektni zadatak za nabavku jedinstvenog softvera za administriranje lokalnih javnih prihoda**, koji je bio osnova za **pokretanje postupka javne nabavke softvera**. Tokom 2017. godine,

pokrenuta su dva postupka javne nabavke softvera, od kojih je jedan postupak poništen, a drugi obustavljen, jer na javni poziv nije dostavljena ni jedna ispravna ponuda. Aktivnosti na nabavci softvera nastavljene su i tokom 2018. godine, pokretanjem **trećeg postupka javne nabavke ovog softvera**. Postupak je pokrenut u februaru mjesecu ove godine, a na javni poziv su javila četiri ponuđača. Komisija za otvaranje i vrednovanje ponuda je, iz razloga što nije dostavljena ni jedna ispravna ponuda, donijela **Odluku o obustavljanju javne nabavke**. Na ovu Odluku tri ponuđača su, u zakonom propisanom roku, podnijeli žalbe. Komisija za otvaranje i vrednovanje ponuda je dala izjašnjenje na svaku pojedinačnu žalbu i kompletnu dokumentaciju dostavila Državnoj komisiji za kontrolu postupka javnih nabavki na dalje odlučivanje.

Radni sastanci povodom implementacije Zakona o turizmu i ugostiteljstvu

Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Zajednica opština Crne Gore, u cilju što bolje implementacije **Zakona o turizmu i ugostiteljstvu** koji je stupio na snagu 6. januara 2018. godine, organizivali su **12. marta u Bijelom Polju** (za opštine sjevernog regiona), **15. marta u Budvi** (za opštine primorskog regiona) i **22. marta u Podgorici** (za opštine centralnog regiona) radne sastanke sa predstavnicima opštinskih organa nadležnih za primjenu ovog zakona (predstavnicima nadležnih sekretarijata za razvoj i preduzetništvo, uprave lokalnih javnih prihoda, komunalne inspekcije, komunalne policije, lokalne turističke organizacije).

Povod za organizovanje sastanka je obraćanje više jedinica lokalne samouprave Zajednici opština Crne Gore sa zahtjevom za pružanje pomoći u implementaciji Zakona. Kroz komunikaciju sa predstavnicima Ministarstva održivog razvoja i turizma tim povodom, iskazana je obostrana spremnost da Zajednica opština i Ministarstvo preduzmu aktivnosti na organizovanju radnih sastanaka, na kojima su predstavljena nova zakonska rješenja i data preciznija pojašnjenja za njegovu primjenu.

Ispred Zajednice opština, prisutne je pozdravio Generalni sekretar **Refik Bojadžić** i ukazao na značaj i potrebu otklanjanja svih nejasnoća i otvorenih pitanja u primjeni Zakona u početnoj fazi njegove implementacije. Ovo tim prije što su Zakonom o turizmu i ugostiteljstvu utvrđene nove nadležnosti lokalnim samoupravama u ovoj oblasti, te se, zbog pravilne primjene propisa od strane opštinskih organa, ukazala potreba za pojašnjenja i odgovore na neka otvorena pitanja i prepoznate probleme u primjeni Zakona u praksi.

Nova rješenja iz Zakona o turizmu i ugostiteljstvu predstavili su predstavnici Ministarstva održivog razvoja i turizma **Božo Vučeković** i **Goranka Lazović**, koji su, između ostalog, naglasili da je osnovni cilj ovog Zakona

usmjeren ka bržem, efikasnijem i deverzifikovanim razvoju turizma i ugostiteljstva u svim djelovima naše zemlje i smanjenju sive zone u ovoj oblasti, a rješenja iz ovog zakona usklađena su sa rješenjima iz novog Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, čime je stvorena dobra osnova za unapređenje stanja u ovoj oblasti, čemu će svakako doprinijeti i novi podzakonski propisi čija je izrada u toku.

Nakon uvodnih obraćanja, predstavnici opština su se aktivno uključili u diskusiju kroz komentare i postavljanje velikog broja pitanja radi otklanjanja nedoumica koje imaju u vezi sa primjenom novog Zakona, a koji se, između ostalog, odnose na: izdavanje odobrenja za obavljanje turističkih i ugostiteljskih usluga, upis podataka u Centralni turistički registar za usluge i objekte kojima rješenje izdaje nadležni organ lokalne uprave i način njegovog vođenja, podsticanje razvoja turizma i turističke razvojne zone, vršenje inspeksijskog nadzora od strane ovlašćenih inspektora, utvrđivanje nadležnosti lokalnog turističkog inspektora, kaznene odredbe, i dr. Posebno je bilo riječi o provjeri minimalno tehničkih uslova za vršenje djelatnosti, rekategorizaciji objekata, obavljanju djelatnosti u bespravno izgrađenim objektima, oduzimanju prava za obavljanje djelatnosti, usklađivanju dosadašnjeg obavljanja djelatnosti sa novim Zakonom o turizmu i ugostiteljstvu, i dr.

Predstavnici opština su pokazali veliko interesovanje za učešće na regionalnim sastancima i aktivno su doprinijeli kvalitetu sastanka kojima je ukupno prisustvovalo oko 110 učesnika iz svih opština.



Ministarstvo javne uprave prihvatilo Inicijativu Zajednice opština za izmjene i dopune Zakona o komunalnoj policiji



Razmatrajući probleme u primjeni Zakona o komunalnoj policiji, Zajednica opština je tokom 2016. godine pripremila *Inicijativu za izmjene i dopune Zakona o komunalnoj policiji* i dostavila tada resornom Ministarstvu unutrašnjih poslova. Kako isto nije postupilo po podnijetoj Inicijativi, Zajednica opština je Inicijativu dostavila novoformiranom Ministarstvu javne uprave. Ministarstvo javne uprave prihvatilo je Inicijativu i, tim povodom, pokrenulo aktivnosti na izradi *Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnoj policiji*, uključujući predstavnike Sekretarijata Zajednice i opština u Radnu grupu za izradu Predloga Zakona. Predlozi Zajednice opština dati u Inicijativi su u potpunosti integrisani u Nacrt Zakona, koji je stavljen na javnu raspravu.

Imajući u vidu specifičnost poslova koje obavljaju *komunalni policajci*, posebno su značajne odredbe kojima je predloženo da isti dobiju status *službenih lica*, a uređena je i *nomenklatura zvanja*. Sa druge strane, da bi se obezbijedio balans ovlašćenja i odgovornosti, utvrđeni su posebni prekršaji koji podliježu *disciplinskoj odgovornosti* i propisane *disciplinske mjere*.

U cilju prevazilaženja ograničenja koja su se pokazala u praksi i koja su onemogućivala da komunalna policija u potpunosti štiti i uspostavlja komunalni red, postojeća *ovlašćenja komunalne policije su dodatno precizirana*. Predloženo je da komunalni policajac može da vrši i *pregled lica*, kao i da upotrebljava *mobilni video nadzor* tokom vršenja komunalnog nadzora, čijom primjenom se očekuje da daju značajan doprinos suzbijanju sive ekonomije u domenu nadležnosti komunalne policije, tj. prodaja roba na javnim površinama bez odobrenja. Posebna pažnja je posvećena preciziranju ovlašćenja u dijelu *upotrebe sile i sredstava prinude* i uslova i okolnosti

pod kojima se isti mogu upotrebljavati. Posebno treba istaći predlog uvođenja biber spreja, kao sredstva prinude koje je blaže od upotrebe palice.

Mišljenje na Predlog Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu

Odbor za komunalne djelatnosti i životnu sredinu Zajednice opština, na sjednici održanoj 5. februara 2018. godine, razmatrao je *Predlog Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu* i u odnosu na isti pripremio i dostavio *Izjašnjenje*.¹

U Izjašnjenju je posebno ukazano na obavezu državnih organa da u pripremi zakona i drugih akata kojima se utvrđuju prava i obaveze lokalnih samouprava obezbijede izjašnjenja opština i za to stave rok koji ne množe biti kraći od 15 dana; podjelu nadležnosti između centralnih i lokalnih vlasti u oblasti životne sredine; predloženo unapređenje rješenja koja se tiču poslovnog ambijenta i ukazano na autonomiju lokalne samouprave u izvršenju budžeta opštine. Mišljenje je dostavljeno Ministarstvu održivog razvoja i turizma na razmatranje i dalje postupanje.

Sjednica je, pored radnog, imala i konstitutivni karakter, kojim povodom su članovi Odbora su predsjednicu Odbora izabrali *Lazarelu Kalezić*, pomoćnika sekretara Sekretarijata za planiranje i uređenje prostora i zaštitu životne sredine Glavnog grada Podgorice i *Mariju Andrić*, načelnicu Službe komunalne policije i inspeksijskog nadzora Opštine Herceg Novi, za potpredsjednicu Odbora.

¹ uom.me/wp-content/uploads/2018/02/Misljenje_Predlog-zakona_procjena-uticaja-ZS_febr-2018_konacno.pdf

Profesionalno usavršavanje lokalnih službenika i namještenika

Zajednica opština i Uprava za kadrove nastavljaju sa uspješnom saradnjom u organizaciji obuka za lokalne službenike i namještenike. U februaru ove godine, na šestoj sjednici Savjeta za obuku u lokalnoj samoupravi, donesen je **Plan obuka lokalnih službenika i namještenika za period februar-jun 2018. godine**. Planom je predviđeno **14 tema**, i to:

- Službenički sistem;
- Integritet u javnoj upravi i sprovođenje planova integriteta;
- Postupanje po prijavama korupcije i zaštita zvizdača;
- Primjena Zakona o lobiranju i lobiranje u EU;
- RIA-Analiza procjene uticaja propisa;
- Javne nabavke;
- Rodna ravnopravnost;
- Zabrana diskriminacije;
- Kancelarijsko poslovanje;
- Slobodan pristup informacijama;
- Zakon o upravnom postupku;
- E-uprava;
- Sajber bezbjednost i
- Izrada i upravljanje projektima.

Obuke su planirane na osnovu Opšteg programa stručnog osposobljavanja i usavršavanja lokalnih službenika i namještenika za 2018/2019. godinu, strateških dokumenata, novih zakonskih rješenja, ali i u odnosu na obaveze Crne Gore u procesu pridruživanja Evropskoj Uniji.



Do sada, organizovane su **23 obuke kojima je ukupno prosvetovano 379 službenika** i namještenika iz gotovo svih jedinica lokalne samouprave u Crnoj Gori. Obuke su organizovane u Glavnom gradu Podgorici i u opštinama Bijelo Polje, Mojkovac, Nikšić i Tivat i na taj način obezbijeđen je regionalni pristup organizovanju obuka.

Evaluacija održanih obuka pokazuje da su učesnici **izuzetno zadovoljni** njihovim kvalitetom i sadržajem. Navode da će im znanje stečeno na obukama koristiti u daljem radu, a posebno naglašavaju profesionalni pristup i stručnost angažovanih predavača, kao i samu organizaciju obuka.

Zajednica opština će i u narednom periodu nastaviti saradnju sa Upravom za kadrove u oblasti profesionalnog usavršavanja lokalnih službenika i namještenika. Nastaviće da osluškuje njihove potrebe za obukama i da im pruža podršku u oblasti razvoja ljudskih resursa.

Obuke „Bespovratna sredstva za opštinske razvojne projekte“

Zajednica opština i Uprava za kadrove, pored toga što organizuju obuke za lokalne službenike na osnovu Plana obuka, organizuju posebne obuke i na osnovu iskazanih potreba pojedinih opština za obukama. Tako su se opštine Bijelo Polje i Bar obratile Zajednici opština sa molbom da se za njihove službenike i zaposlene u preduzećima i ustanovama čiji je osnivač opština, organizuje osnovni nivo obuke „**Izrada i upravljanje projektima**“.

Cilj obuke je upoznavanje sa metodama i tehnikama izrade predloga projekta u lokalnoj samoupravi. Obuka traje šest dana i realizuje se kroz dva modula u trajanju po tri dana.

Obuka u **Bijelom Polju** je organizovana u periodu **17-19. januara i 20-22. februara**, a prošlo ju je **14 polaznika**, dok je u **Opštini Bar** obuka održana od **24. do 26. aprila i 13. do 15. juna. 2018. godine**, gdje je sertifikate dobilo **13 polaznika**.

Polaznici su kroz praktični rad učili o početnim fazama izrade projektnog ciklusa – analiza konteksta, analiza zainteresovanih strana, analiza problema, ciljeva, strategija intervencije, kao i o izradi matrice logičkog okvira. Podijeljeni u nekoliko grupe, radili su na pripremi konkretnih predloga projekata iz različitih oblasti koje su sami odabra-

li. Polaznicima je predstavljen radni paket i način pripreme budžeta projekta, a poseban akcenat je stavljen na formular za projekte trilateralne prekogranične saradnje, u kojem su, kasnije, razvijali projektne ideje.

Predavači na obuci su bili **Vanja Starovlah**, pomoćnik Generalnog sekretara za međunarodnu saradnju i evropske integracije u Zajednici opština i **Darko Mrvaljević**, koordinator Mreže opštinskih projekt menadžera Zajednice opština i šef tima za upravljanje projektima u Opštini Danilovgrad.

Pored ovih, pružene su i obuke na temu **“Raspoloživi fondovi za jedinice lokalne samouprave”**. Obuke su se održale u **Kotoru, 11. maja**, zatim u **Podgorici, 23. maja** i u **Mojkovcu 24. maja 2018. godine**. Ukupno je prisustvovalo **38 polaznika**.

Na obuci je predstavljen **Drugi poziv za program Interreg ADRION**, kao i **EEP i Norveški Fond za regionalnu saradnju**.

Polaznici su izrazili veliko zadovoljstvo podrškom koju Zajednica opština, kroz **Mrežu opštinskih projekt menadžera**, pruža svojim članicama, ističući da je od velikog značaja, kako prilikom pisanja projekata, tako i u pronalaženju partnera za projekte, ali i drugim vidovima podrške.

Ka unapređenju položaja i zaštitu od diskriminacije lica sa invaliditetom

Zajednica opština Crne Gore, u saradnji sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava i Ministarstvom rada i socijalnog staranja, organizovala je prezentacije **zakonodavnog i strateškog okvira za unapređenje položaja i zaštitu od diskriminacije lica sa invaliditetom** i **Modela za izradu lokalnog akcionog plana** koji treba da donesu sve jedinice lokalne samouprave.

Prezentacija za opštine centralnog i primorskog regiona održana je u **Podgorici 9. marta**, a za opštine sjevernog regiona u **Bijelom Polju, 16. marta 2018. godine**.

U cilju jačanja zakonodavnog i strateškog okvira u oblasti zaštite lica sa invaliditetom i zabrane diskriminacije, Skupština Crne Gore, na predlog Vlade, donijela je **Zakon o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom**, dok je Vlada donijela **Strategiju za integraciju lica sa invaliditetom u Crnoj Gori za period 2016-2020. godine** i **Strategiju za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2017-2021. godine**.

Strategijom za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti, Zajednica opština je prepoznata kao ključni nosilac za izradu **Modela lokalnog akcionog plana u oblasti invaliditeta za period 2018-2021. godine**. U tom smislu, formirala je Međuresorsku radnu grupu, koju su činili predstavnici opština, Ministarstva za ljudska i manjinska prava, Ministarstva rada i socijalnog staranja i Ministarstva održivog razvoja i turizma,

Model Lokalnog akcionog plana za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana za period 2017-2020. godine

U cilju pomoći opštinama u kojima žive pripadnici romske i egipćanske populacije, a imajući u vidu da su lokalni akcioni planovi za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana istekli, **Zajednica opština** je, u saradnji sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava i uz podršku Misije OEBS-a u Crnoj Gori, pripremila **Model Lokalnog akcionog plana za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana za period 2017-2020. godine**.

Nacrtr Modela Lokalnog akcionog plana je dostavljen svim Sekretarijatima za društvene djelatnosti i Odboru za društvene djelatnosti Zajednice opština na izjašnjenje, a konačna verzija Modela je prezentovana predstavnicima opština na konferenciji koja je održana u Podgorici.

Model je dostavljen na korišćenje svim opštinama u kojima žive pripadnici romske i egipćanske populacije, sa ciljem **da pomogne u obezbjeđenju smjernica i principa** na kojima će opštine urediti ovo važno pitanje i donijeti svoje lokalne akcione planove. Model Lokalnog akcionog plana treba da posluži kao dobra osnova da opštine lakše indentifikuju aktivnosti i mjere i pripreme svoje akcione planove, shodno specifičnim potrebama u lokalnoj zajednici.

Uvažavajući potrebu veće **socijalne, društvene, ekonomske i obrazovne uključenosti romske i egipćanske populacije u lokalnoj zajednici**, korišćenje Modela može ubrzati donošenje lokalnih akcionih planova, a što za rezultat treba da ima značajnije **unapređenje uslova i kvaliteta života** pripradnika ove populacije.

ma, kao i predstavnici nevladinih organizacija koje se bave pitanjima lica sa invaliditetom, čiji zadatak je bio da pripremi Model lokalnog akcionog plana. Cilj izrade Modela je da se pomogne opštinama da pripreme i donesu lokalni akcioni plan kojim će se utvrditi mjere i aktivnosti, a čijom realizacijom će se doprinijeti unapređenju položaja, boljoj integraciji i zaštiti od diskriminacije lica sa invaliditetom u lokalnoj zajednici.

Prezentacije su organizovane sa ciljem da se predstavnici/ce lokalnih samouprava, koji su nadležni za pripremu i sprovođenje lokalnih akcionih planova, upoznaju sa strateškim i zakonodavnim okvirom i obavezama iz pomenutih dokumenata koje imaju jedinice lokalne samouprave.

Generalni sekretar Zajednice opština Refik Bojadžić je govorio o aktivnostima koje je Zajednica opština preduzela na ovom planu kako bi pomogla opštinama da izvrše obaveze iz zakona i strateških dokumenata i istakao da su prava osoba sa invaliditetom sastavni dio Poglavlja 23, te da ovoj veoma važnoj oblasti treba posvetiti posebnu pažnju. Pozvao je predstavnike opština da kontaktiraju Zajednicu opština ukoliko imaju nedoumica ili pitanja vezano za pripremu lokalnog akcionog plana.

Zakonodani i strateški okvir predstavili su: **Blanka Radošević Marović**, Generalna direktorica Direktorata za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava, **Goran Kušević**, Generalni direktor Direktorata u Ministarstvu rada i socijalnog staranja i **Marina Medojević**, samostalna savjetnica u ovom ministarstvu, kao i **Admir Mustajbašić**, direktor Centra za socijalni rad u Bijelom Polju.

Učesnike radionice u Bijelom Polju pozdravio je Predsjednik opštine Bijelo Polje **Petar Smolović** koji je istakao da je Bijelo Polje opština koja je prepoznata kao dobar primjer zajednice sa naglašenim senzibilitetom prema potrebama osoba sa invaliditetom, što je rezultiralo brojnim servisima koji su uspostavljeni, kao i akcionim planovima koji su donešeni sa ciljem daljeg rada na unapređenju položaja i bolje integracije lica sa invaliditetom u lokalnoj zajednici.

Model Akcionog plana za implementaciju Strategije za integraciju lica sa invaliditetom predstavile su **Saida Ćikić**, sekretarka Sekretarijata za lokalnu samoupravu Opštine Bijelo Polje i predsjednica Odbora za društvene djelatnosti Zajednice opština i **Jelena Raičević**, samostalna savjetnica I za građevinarstvo u Ministarstvu održivog razvoja i turizma, dok je **Model Akcionog plana za implementaciju Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti**, predstavila **Aleksandra Popović**, samostalna savjetnica I u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava.







ZAJEDNICA OPŠTINA CRNE GORE
Adresa: Avda Međedovića 138, Podgorica
Telefon: 020/675-244, 020/674-641
e-mail: uom@t-com.me
web: www.uom.me